

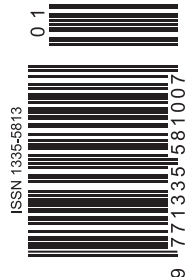
FINANČNÝ MANAŽÉR

Ročník XIX. • číslo 1 • Periodikum Slovenskej asociácie podnikových finančníkov • 2019

SLOVAK ASSOCIATION OF FINANCE AND TREASURY
BRATISLAVA

SACG | SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA
CORPORATE GOVERNANCE

FINANČNÝ MANAŽÉR

Ročník XIX. • číslo 1 • Periodikum Slovenskej asociácie podnikových finančníkov • 2019

OBSAH

□ ÚVODNÍK

Miroslav KRAJČOVIČ, člen Správnej rady SAF 1

□ ODBORNÉ A TEORETICKÉ TÉMY

DOSIAHLO UŽ VYUŽÍVANIE DAŇOVÝCH RAJOV
SLOVENSKÝMI SPOLOČNOSŤAMI SVOJ VRCHOL?

Michal IŠTOK – Peter KRIŠTOFÍK 2

INVESTIČNÁ POMOC PODNIKOM NA SLOVENSKU PODĽA
NOVÝCH PRAVIDIEL

Milan FIĽA 9

PODNIKATELSKÉ PROSTREDIE NA SLOVENSKU Z POHLADU
VÝSLEDKOV GEM

Marian HOLIENKA – Anna PILKOVÁ 15

□ STRÁNKY SAF

OBSAHOVÉ ZAMERANIE ČINNOSTI SAF V ROKU 2019

(redakcia) 24

ODBORNÉ PODUJATIA SAF V ROKU 2018

(Želmíra MICHELOVÁ) 25

PREHLAD NIEKTORÝCH LEGISLATÍVNYCH ZMIEN

V ROKU 2019

(Katarína DANAJOVIČOVÁ) 30

□ **ENGLISH SUMMARY** 40

Šéfredaktorka

Ing. Miloslava Zelmanová

Zástupca šéfredaktora

doc. Ing. Peter Krištofík, PhD.

Predseda redakčnej rady

doc. RNDr. Eduard Hozlár, CSc.

Členovia redakčnej rady

doc. Ing. Klimíková Mária, PhD.

Mgr. Ing. Peter Daniel, PhD.

Ing. František Chvostaľ

Výkonná editorka

Ing. Želmíra Michel'ová

Vydavateľ

Slovenská asociácia
podnikových finančníkov

Adresa redakcie

Drieňová 3, 821 01 Bratislava

Tel.: +421- 2 - 4363 5667

Fax: +421- 2 - 4363 5667

E-mail: kancelaria@asocfin.sk

Internet: www.asocfin.sk

ISSN 1335-5813

Grafická úprava

LAYOUT s. r. o., Bratislava

www.layout.sk

Tlač

Stredná odborná škola polygrafická

Račianska 190, 835 26 Bratislava

www.polygrafickaskola.sk

Toto číslo bolo zadané do tlače

05.02.2019

Vážení čitatelia,

od začiatku roka si pomerne často pripomíname 10 rokov eura na Slovensku, sem tam aj 20 rokov eura ako meny. Slováci väčšinou nemajú nostalgické spomienky na československé a slovenské koruny a na nové eurá si rýchlo zvykli. A prestali tiež prepočítavať. Myslím si, že na zmenu meny sme boli dobre pripravení. Cestujem často a tak som výhody a prednosti novej meny okamžite ocenil. Navyše silné zhodnocovanie koruny v prípravnej fáze zavedenia eura urobilo zo Slovákov bohatších turistov.

Prognózy, že Česi zavedú euro skôr ako Slováci sa nenaplnili. Stalo sa úplne niečo iné. Myslím, že oni sa intenzívne pripravovali na nezavedenie eura. Po vzore politickej elity zaujali masy skoro uniformný negatívny postoj, a to celoplošne. Ako inak si vysvetlím, že aj pražskí taxikári ma v roku 2010 ľutovali, že okrem krízy máme ešte aj to nešťastné euro... A zdá sa, že dnes majú Česi úplne jasno – nie. Ako inak si vysvetlím, že aj českí bankári na dnešných podujatiach o eure silno a neustále krútia hlavami...

Nedávno mi guvernér NBS pripomenul to, čo dávno viem: euro je politický projekt. Je veľmi pravdepodobné, že tvorcovia eura snívali vo veľkom: euro je len prvý krok, fiškálna integrácia či dokonca federalizácia eurozóny a EU bude nasledovať. Zatiaľ nie. Ale je jasné, že na to, aby euro žilo dlhodobo a preži-

lo aj niektoré iné meny (lebo všetky FIAT meny raz skončia) sa niečo v zblížovaní musí udiat. Možno čierna labuť už pláva k nám. Spomeňte si na 9/11.

Všetko hore bolo napísané s vedomím, že žiadna centrálna banka na svete nevytlačila toľko peňazí ako ECB. V polovici decembra 2018 slúbili, že s tým prestanú, ale január 2019 svedčí o opaku. A tiež s vedomím, že európske komerčné banky majú viac ako 6% zlých úverov (Amerika a UK asi 1%). Veľa európskych bánk vlastní štátne dlhopisy nízkej kvality a ECB skúpila všetok dlh spoločností, ktoré po slovensky voláme živé mŕtvoly. Taliansko v recesii a fiškálnej katastrofe, obchodné vojny, BREXIT, DEUTSCHE BANK...

Je možné, že euro prežije a že sa mu bude dariť? Pevne verím, že áno, ale pred tým než bude lepšie, bude horšie. Ray Dalio, americký ekonóm a investor zjednodušene, ale pôsobivo vysvetľuje fungovanie ekonomiky a jej vzrastov a pádov skladaním troch funkcií: 1. Technologický pokrok, 2. Cykly krátkodobej zadlženosti a 3. Cykly dlhodobej zadlženosti. Tak ako on, aj ja som si myslel, že v rokoch 2008/2009 skončila fáza dlhodobého zadlžovania. Centrálna banka však povedali NIE. Preto čakáme, čo bude ďalej a preto máme dôvody domnievať sa, že bude horšie.

Majú naši susedia dôvod tešiť sa, že majú českú korunu? Myslím, že ani nie. Bežných ľudí irituje kupovanie českej meny, podniky trápi nestabilita výmenného kurzu a malí investori do českej koruny a českých aktív kvôli veľkému rozdielu medzi nákupným a predajným kurzom radšej ani nejdú. Ak príde čierna labuť, neobíde ani ich. Pretože nikto nie je izolovaný a nikto nie je na tom dobre. Globálny dlh v treťom kvartáli 2018 dosiahol 244 biliónov amerických dolárov, čo je v pomere ku globálnemu HDP 318%. A najväčšie podiely v balíku majú nefinančné podniky a vlády. Úrokové miery sa nemusia zvyšovať, kým je inflácia nízka. Ale to množstvo vytlačných peňazí sa raz musí prejaviť. Priatelia, pripútajte sa. Všetko dobré v roku 2019!

Miroslav Krajčovič
člen Správnej rady SAF

Dosiahlo už využívanie daňových rajov slovenskými spoločnosťami svoj vrchol?

MICHAL IŠTOK - PETER KRIŠTOFÍK

Spoločnosť Bisnode, s. r. o. od roku 2005 vydáva na pravidelnej kvartálnej báze pohľad na počet slovenských spoločností, ktoré sú riadené z jurisdikcií, ktoré sú často označované ako daňové rajy. Ide o počet slovenských spoločností, ktoré majú na prvej vlastníckej úrovni spoločnosť so sídlom v daňových rajoch. Zverejnené hodnoty zo začiatku tohto roka nepriniesli nič nové. Od roku 2005 dochádza ku každoročnému nárastu takýchto spoločností. Kým v spomínanom roku 2005 malo v daňových rajoch sídlo 1 510 slovenských spoločností, tak ku koncu roka 2018 to bolo už 4 881, a to s podielom na základnom kapitáli 10,37 mld. EUR. Samotný pojem daňový raj je tak trochu „ľudový termín“, ktorý sa používa či už v odbornej alebo neodbornej verejnosti. Ide o pomenovanie jurisdikcie, pomocou ktorej je možné dosiahnuť potenciálne daňové úspory v oblasti dane z príjmov. Daňová optimalizácia je však iba jedna podmnožina benefitov, ktoré sa prostredníctvom týchto jurisdikcií dajú dosiahnuť.

Analýza vývoja slovenských spoločností so sídlom v daňových rajoch

Všeobecne akceptovaná definícia alebo zoznam kritérií, na základe ktorých sa dá jurisdikcia označiť za daňový raj neexistuje. Na druhej strane existuje pomerne veľa inštitúcií, ktoré vypracovali definíciu alebo uvádzajú kritéria na označenie jurisdikcie za daňový raj, napr. OECD, EÚ, Tax Justice Network a pod. V posledných rokoch jednoznačne badať posun vo vnímaní a rozdeľovaní daňových rajov. Kým možno pred 20 rokmi sa za daňové rajy označovali len malé tropické ostrovy, tak v posledných rokoch akademická a odborná verejnosť venuje pozornosť aj jurisdikciám s rozvinutou štátnou správou a daňovým systémom. Začína tak postupne dochádzať ku kategorizácii daňových rajov. Najčastejšie rozdelenie je na OFFSHORE a ONSHORE jurisdikcie, resp. daňové rajy. Do kategórie OFFSHORE patria spomínané menšie ostrovné a často tropické štáty. Do kategórie ONSHORE sa zaraďujú rozvinuté štáty, resp. štáty, ktoré sa priamo nedajú zaradiť do OFFSHORE kategórie. V niektorých zdrojoch dochádza aj k pridaniu kategórie MIDSHORE, čo je podmnožina ONSHORE. Do MIDSHORE kategórie sa často zahŕňa napr. Cyprus, Malta, Singapur, Spojené arabské emiráty a niekedy aj USA. Typickou ONSHORE jurisdikciou je napr. Holandsko, Luxembursko, Monako a Lichtenštajnsko.

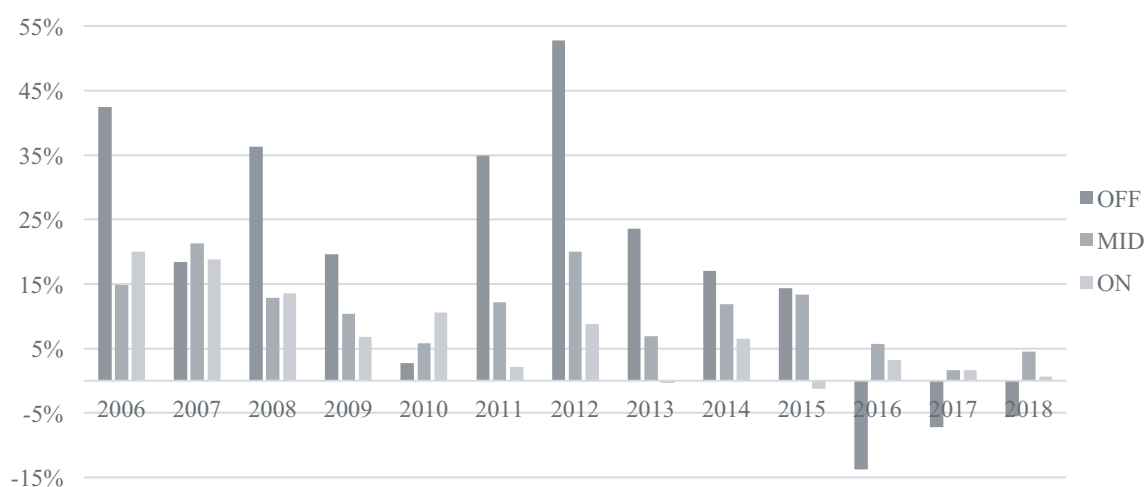
Najväčším problémom pri analýze daňových rajov je dostupnosť dát, a to nielen na Slovensku, ale i v zahraničí. Dáta, ktoré zverejňuje spoločnosť Bisnode vypovedajú o trende na Slovensku, zároveň treba upozorniť na pomerne úzky zoznam vykazovaných jurisdikcií. Chýba napr. Veľká Británia, Maurícius, Švajčiarsko a mnoho ďalších. Len čo sa týka Veľkej Británie, v súčasnosti je okolo 1 300 slovenských spoločností s britským vlastníkom¹. Veľká Británia je obzvlášť zaujímavá z dôvodu, že má v súčasnosti uzatvorených 137 zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia² a niektoré poradenské spoločnosti (tzv. Corporate Services Providers) uvádzajú, že až 67 %³ ich klientov využíva pri nastavovaní ich korporátnych štruktúr práve Veľkú Britániu.

1 <https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/pocet-slovenskych-firiem-s-britskym-vlastnikom-klesol/>

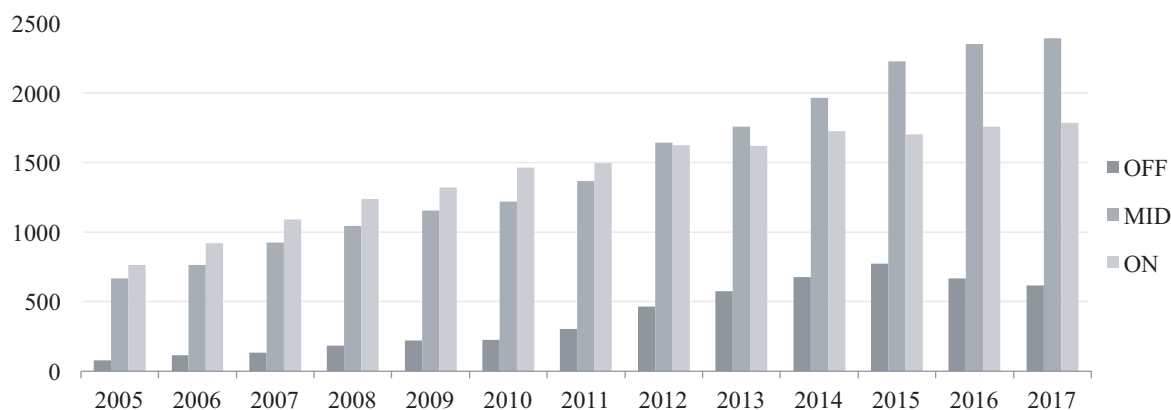
2 <https://www.gov.uk/government/collections/tax-treaties>

3 <http://www.parkerhill.sk/#czsk>

Graf 1 zachytáva medziročnú zmenu slovenských spoločností, ktoré sú vlastnené prostredníctvom jednotlivých kategórií daňových rajov podľa dát zverejnených spoločnosťou Bisnode⁴. Zachytené sú nasledovné jurisdikcie: OFFSHORE (Bahamy, Belize, Bermudské ostrovy, Britské Panenské ostrovy, Gibraltár, Guernsey, Jersey, Kajmanie ostrovy, Marshallove ostrovy, Holandské Antily, Ostrov Man, Panama a Seychelská republika), MIDSHORE (Cyprus, Malta, Hongkong, Spojené arabské emiráty a USA) a ONSHORE (Holandsko, Luxembursko, Monako, Lotyšsko a Lichtenštajnsko). K medziročnému poklesu začalo dochádzať len v kategórii OFFSHORE jurisdikcií, a to od roku 2015. V súčasnosti sa podiel OFFSHORE jurisdikcií na celkovej počte pohybuje na úrovni z roku 2012, teda 12 %. Od roku 2015 dochádza aj k výraznému spomaleniu nárastu slovenských spoločností so sídlom v kategóriách MIDSHORE a ONSHORE. Od začiatku roku 2005 dosiahla kategória MIDSHORE jurisdikcií prvýkrát podiel väčší ako 50 % práve v roku 2018, ONSHORE kategória dosiahla vrchol v relatívnom vyjadrení v roku 2007, a to 51 %. Od roku 2007 dochádza zároveň pri ONSHORE kategórii k postupnému poklesu v relatívnom vyjadrení a v súčasnosti tento podiel dosahuje len 37 % na celkovej počte za sledované jurisdikcie.

Graf 1 Medziročná zmena slovenských spoločností so sídlom v daňových rajoch podľa kategórií
Prameň: Vlastné spracovanie podľa tlačových správ Bisnode, s. r. o., 2019.

Graf 2 Vývoj počtu slovenských spoločností v daňových rajoch podľa kategórií
Prameň: Vlastné spracovanie podľa tlačových správ Bisnode, s. r. o., 2019.

4 <https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/az-4881-firiem-je-riadenych-z-danovych-rajov/>

Ku koncu roka 2018 malo najviac slovenských spoločností sídlo v Holandsku (1 154), ďalej nasledoval Cyprus (1 099), Spojené štáty americké (1 068) a Luxembursko (412). V poslednom období narastá využívanie Spojených arabských emirátov, prostredníctvom ktorých bolo v roku 2018 vlastnených 174 slovenských spoločností. Medzi najvyužívanejšie OFFSHORE spoločnosti patrí Panama (146), Seychelská republika (141) a Britské Panenské ostrovy (107).

Benefity využívania daňových rajov

Využitie zahraničných spoločností ponúka viac potenciálnych benefitov ako je samotné daňové plánovanie, resp. daňová optimalizácia⁵. Prvým benefitom sú teda *daňové benefity* v oblasti dane z príjmov právnických osôb. Nemusí pritom ísť vždy len o umelý presun zdaniteľného zisku do jurisdikcií s nízkym alebo žiadnym daňovým zaťažením, ale aj o ekonomickú optimalizáciu vzhľadom na častú zmenu daňových a účtovných zákonov na Slovensku. V oblasti daňovej optimalizácie sa najčastejšie rieši minimalizácia zrážkových daní (hlavne transfer dividend, úrokov a licenčných poplatkov) a ďalej napr. daňové zľavy súvisiace s investičnými aktivitami do vedy, technológií a výskumu, prípadne využívanie zmlúv o ochrane investícií.

Pravdepodobne nie menej významný motív využívania daňových rajov je *anonymita skutočného vlastníka* (UBO – Ultimate Beneficial Owner). Hlavným motívom je riadenie dostupnosti osobných údajov skutočných vlastníkov, obmedzenie rizika nepriateľského prevzatia spoločnosti, kľudné užívanie majetku, prípadne osobná bezpečnosť. Na druhej strane treba otvorene priznať, že práve vysoká anonymita UBO môže byť v niektorých prípadoch zneužitá i v oblasti ilegálnej ekonomickej činnosti.

Flexibilné usporiadanie vlastníckych vzťahov súvisí hlavne s usporiadaním materských a dcérskych spoločností, potenciálnym znižovaním byrokracie a administratívnej náročnosti, investičnou a finančnou flexibilitou (napr. špekulatívne obchody s cennými papiermi, zisk z predaja kapitálových účastí alebo obchod s pohľadávkami). Medzi ďalšie dôležité faktory patrí napr. kvalita súdov, image spoločnosti a prípadné znižovanie nákladov na účtovníctvo, audit a vykazovanie.

Ďalším významným motívom je *správa majetku*. Najčastejšie ide o diverzifikáciu vzhľadom na odvetvie, sídlo spoločnosti a jurisdikciu, v ktorej je otvorený bankový účet. Ďalej ide o oddelenie súkromného majetku a majetku na podnikanie a obmedzenie osobnej zodpovednosti štatutárneho orgánu. Môžu sem byť zaradené, podobne ako pri flexibilnom usporiadaní vlastníckych vzťahov, aj právna a daňová nestabilita v Slovenskej republike a niektoré vybrané oblasti podnikateľského prostredia (napr. celkové daňové zaťaženie, počet daňových platieb, vnímanie legislatívy upravujúcej dane, poplatky a investície, vnímanie korupcie a funkčnosť štátnych inštitúcií).

Do poslednej kategórie sa dajú zaradiť tzv. *špeciálne prípady*, kam patria napr. centrálna rozhodnutia nadnárodných spoločností, obmedzovanie dopadov regulácií v oblasti obchodu, investícií, bankovníctva a poisťovníctva. Ďalej sem patrí i zakladanie nových spoločností ako pobočky alebo obchodné zastúpenia, prípadne regulácia podnikania v niektorých štátoch, napr. na Blízkom východe.

Pre aký počet slovenských spoločností môže byť ešte využívanie daňových rajov zaujímavé?

Z vyššie uvedeného je zrejme, že daňová optimalizácia je len jedna podmnožina benefitov, ktoré sa dajú prostredníctvom daňových rajov využívať. Ak by sme sa zamerali len na daňovú optimalizáciu, tak na základe tzv. trade-off modelu sa dá stanoviť minimálna výška EBIT-u⁶, ktorú je potrebné dosiahnuť, aby náklady súvisiace so založením korporátnej štruktúry boli na úrovni potenciálnej daňovej úspory. Na základe doterajších analýz je zrejme, že minimálna požiadavka na výšku EBIT-u je na úrovni 40 000,- EUR⁷.

Ak teda porovnáme dáta zverejnené spoločnosťou Bisnode a vyfiltrujeme spoločnosti, ktoré spĺňajú minimálne požiadavky na hodnotu EBIT-u, tak dostaneme hrubý odhad spoločností, pre ktoré môže byť zaujímavé zvážiť využitie daňového raja za účelom daňovej optimalizácie. Tabuľka 1 obsahuje porovnanie spoločností podľa NACE sektora, ktoré majú sídlo vo vyššie analyzovaných jurisdikciách (Bisnode) s počtom slovenských

5 KRIŠTOFÍK, IŠTOK, NEDELOVÁ, 2017.

6 Earnings before Interest and Taxes.

7 KHOURI, IŠTOK, ROŠOVÁ, STRAKA, 2018.

spoločností, ktoré spĺňajú kritérium výšky EBIT-u aspoň 40 000,- EUR podľa filtrovania v databáze CRIBIS. Stĺpec rozdiel vyjadruje hrubý odhad slovenských spoločností, pre ktoré môže byť potenciálne zaujímavé uvažovať o výstavbe korporátnej štruktúry so zapojením daňových rajov. Podľa týchto prepočtov to môže byť do budúcnosti zaujímavé pre viac ako 14 000 slovenských spoločností. Nie je prekvapením, že viac ako 3 600 spoločností je len z odvetvia veľkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidiel, 2 400 zo spracovateľského priemyslu a viac ako 1 700 z profesijných, vedeckých a technických činností.

Vytváranie zahraničných korporátnych štruktúr má v podstate tri základné prístupy, a to s priamym kapitálovým prepojením, bez priameho kapitálového prepojenia, prípadne ich kombinácia. Spoločnosť Bisnode poskytuje zoznam s priamym kapitálovým prepojením, teda kombinácie materských a dcérskych spoločností z vybraných jurisdikcií. V prípade nepriameho kapitálového prepojenia nie je spojitosť s daňovým rajom zrejماً na prvý pohľad. Zakladá sa zahraničná spoločnosť, prípadne spoločnosti, ktoré sú často pod kontrolou UBO, ktorý vlastní (ovláda) aj predmetnú slovenskú spoločnosť. Znamená to, že počet slovenských spoločností, ktoré majú napojenie na daňové rajy je v skutočnosti vyšší ako poskytujú vybrané dáta spoločnosti Bisnode, a to teda nielen z dôvodu vykazovaných jurisdikcií, ale i využívania nepriameho kapitálového prepojenia.

Medzi hlavné metódy a techniky presunu zdaniteľného zisku patrí hlavne využívanie dlhu (prostredníctvom nákladových úrokov), licenčných poplatkov (existencia tzv. IP- Intellectual Property), dividendové toky a transferové oceňovanie. V posledných rokoch dochádza k prijímaniu opatrení, ktoré by mali aspoň čiastočne zamedzovať umelému presunu ziskov do daňových rajov bez akejkoľvek ekonomickej substance. Tieto opatrenia sa prijímajú na národnej a nadnárodnej (medzinárodnej) úrovni. V prípade domácich opatrení možno spomenúť napr. prijatie pravidiel nízkej kapitalizácie, a to prostredníctvom § 21 zákona o dani z príjmov s platnosťou od 1. 1. 2015. Prostredníctvom tohto ustanovenia sa zavádza daňová uznateľnosť úrokov a súvisiacich nákladov na prijaté úvery a pôžičky maximálne do výšky 25 % ukazovateľa EBITDA. Úprava základu dane závislých osôb je upravená v § 18 zákona o dani z príjmov. Transferové oceňovanie patrí medzi priority FS SR, čo dokazuje aj nárast kontrol transferového oceňovania v posledných rokoch. Kým v roku 2006 vykonala FS SR len 6 daňových kontrol zameraných na transferové oceňovanie, v roku 2018 ich bolo až 144⁸. Výrazné zmeny nastali aj pri priemernom náleze z týchto kontrol. Kým v roku 2006 bol priemerný nález na jednu kontrolu 0,9 tis. EUR, tak v roku 2017 to bolo až 355,2 tis. EUR.

8 FINANČNÁ SPRÁVA SR, 2018.

Tabuľka 1 Porovnanie počtu slovenských spoločností s EBIT-om vyšším ako 40 000,- EUR

NACE sektor	Databáza BISNODE			Databáza CRIBIS		
	Počet dcér	Komb. M+D	% podiel	Q_EBIT	Rozdiel	% podiel
Administratívne a podporné činnosti	431	473	11,0488	1 303	830	7,029
Činnosti v oblasti nehnuteľností	542	634	14,8096	1 330	696	7,175
Doprava a skladovanie	129	146	3,4104	947	801	5,109
Informačné a komunikačné činnosti	186	207	4,8353	971	764	5,238
Kultúrne, zábavné a rekreačné činnosti	27	32	0,7475	156	124	0,842
Ostatné činnosti	15	15	0,3504	64	49	0,345
Peňažníctvo a poisťovníctvo	39	41	0,9577	197	156	1,063
Profesné, vedecké a technické činnosti	826	915	21,3735	2 620	1 705	14,134
Stavebníctvo	121	137	3,2002	1 216	1 079	6,560
Ťažba a dobýjanie	8	10	0,2336	46	36	0,248
Ubytovanie, stravovanie a pohostinstvo	70	80	1,8687	291	211	1,570
Veľkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidiel	953	1 074	25,0876	4 758	3 684	25,668
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	3	3	0,0701	5	2	0,027
Výroba a rozvod elektriny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	13	13	0,3037	236	223	1,273
Vzdelávanie	27	28	0,6541	101	73	0,545
Zásobovanie vodou, činnosti súvisiace s odpadovými vodami, odpady a sanácie	8	8	0,1869	140	132	0,755
Zdravotná a sociálna starostlivosť	12	13	0,3037	684	671	3,690
Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybárstvo	39	44	1,0278	690	646	3,722
Spracovateľský priemysel*	314	371	8,6620	2 782	2 411	15,008
Neurčené	34	37	0,8643	-	-	-
Súčet	3 797	4 281	100	18 537	14 293	100

Poznámky: Q_EBIT – počet slovenských spoločností, ktoré majú vyšší ukazovateľ EBIT-u ako 40 000,- EUR. Rozdiel – Q_EBIT očistený o počet kombinácií M+D (Bisnode). *Pre NACE sektor *Spracovateľský priemysel* pri vyhľadávaní v databáze CRIBIS použitá *Priemyselná činnosť*. V databáze CRIBIS filtrované ku dňu 15. 12. 2016 a použité tieto kritéria: Sídlo podniku (adresa) – Slovenská republika (právnické osoby - podnikateľské), len hlavný NACE sektor, len aktuálne záznamy, EBIT – 40 000,- EUR a vyšší, splnené všetky podmienky naraz.

Prameň: Vlastné spracovanie databáz Bisnode a CRIBIS, 2019.

Aktuálne trendy v boji proti umelému presunu zisku do daňových rajov

Významné zmeny s dopadmi na využívanie daňových rajov nastali v roku 2015 hlavne na medzinárodnej úrovni. Ešte v roku 2013 OECD vypracovalo projekt BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), ktorý obsahuje 15 akčných oblastí, správ a odporúčaní štátom proti vyhýbaniu sa daňovej povinnosti. Tieto správy boli prvýkrát uverejnené v kompletnom balíku v októbri 2015. Väčšina týchto oblastí bola pôvodne zameraná hlavne na nadnárodné spoločnosti, dopad však majú aj na reálne využívanie niektorých schém často využívaných slovenskými spoločnosťami.

Tabuľka 2 Oblasti akčného plánu BEPS

Akčná oblasť	Názov akcie
1	Daňové výzvy digitálnej ekonomiky
2	Neutralizácia efektov hybridných schém
3	Zavedenie tzv. CFC (Controlled foreign company) pravidiel
4	Obmedzenie narušania základu dane prostredníctvom odpočtu úrokov a iných finančných transakcií
5	Efektívny boj proti nekalým daňovým praktikám
6	Predchádzanie zneužívania zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia
7	Predchádzanie umelému zamedzeniu stálej prevádzkarne
8-10	Prispôsobenie transferových cien ekonomickej realite
11	Stanovenie metodologického zberu a analýzy dát BEPS
12	Povinné pravidlá oznamovania daňových optimalizačných schém
13	Dokumentácia k transferovým cenám podľa jednotlivých štátov (CbC Reporting)
14	Zvýšenie efektívnosti mechanizmov riešených daňových sporov
15	Vypracovanie multilaterálneho nástroja na úpravu dvojstranných daňových zmlúv

Prameň: Vlastné spracovanie podľa údajov OECD, *Explanatory statement*, 2015.

Najvýznamnejšou novinkou je pravdepodobne zavedenie automatickej výmeny daňových a bankových informácií (AEOI – Automatic Exchange of Information) od roku 2016. V roku 2010 bol v USA prijatý zákon, ktorý bol implementovaný nástrojom IGA (Intergovernmental Agreement). V tomto prípade ide o bilaterálny nástroj medzi USA a zmluvným štátom, napr. Slovenskou republikou o automatickej výmene daňových a bankových informácií. Poskytovanie informácií sa týka osôb, ktoré majú daňovú povinnosť v USA, resp. daňovú rezidenciu (pomernie široká definícia, napr. americké občianstvo, trvalý pobyt v USA, zelená karta, americký pas, adresa spoločnosti a pod.). Týka sa tiež povinnosti poskytovať informácie bánk, investičných fondov a poisťovní. Informácie za Slovenskú republiku poskytuje FS SR, ktorá rovnako prijíma informácie priamo od americkej daňovej správy. Tento nástroj sa nazýva FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act). Aktivitou FATCA sa inšpirovali aj štáty OECD a G20 s cieľom vytvoriť globálnu sieť zmlúv o automatickej výmene informácií o bankových účtoch, a tak vznikla tzv. GATCA (Global Account Tax Compliance Act). Medzi súbor nástrojov neformálne nazývaných GATCA patria štandardy pre automatickú výmenu informácií o finančných účtoch (Standards for Automatic Exchange of Financial Account Information), všeobecný model vykazovania (Common Reporting Standard) a model dohôd príslušných orgánov (Model Competent Authority Agreement).

Automatická výmena informácií prináša veľké očakávania, postupne dochádza medzi štátmi k výmene množstvá dát, ktoré sú však v rôznej štruktúre. Zapojených do tejto výmeny je viac ako 100 štátov, logicky tak vzniká aj veľká rôznorodosť dát. Ich vyhodnocovanie teda nie je jednoduché a zároveň závisí od pripravenosti

a ochoty jednotlivých štátov s takýmito informáciami pracovať. Zároveň zostáva otázne, do akej miery je vykazovanie napr. len konečného zostatku na bankovom účte k určitému termínu prínosné. Jedno však zostáva jasné. V posledných rokoch dochádza k eliminovaniu umelého presunu zisku bez akejkoľvek ekonomickej substance. Inými slovami, využívanie daňových rajov za účelom daňovej optimalizácie bude vyžadovať sofistikované nastavenia, ktoré budú spojené s vyššími nákladmi. Jedna vec je pohľad daňový, druhou sú ostatné benefity využívania daňových rajov, ktoré jednoznačne vyplývajú z kvality podnikateľského prostredia.

Použitá literatúra:

1. BISNODE. 2018. Na Slovensku podniká tritisíc firiem, ktoré sídli v tzv. nových daňových rajoch. <https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/na-slovensku-podnika-tritisc-firiem-z-novych-rajov/>
2. BISNODE. 2018. Počet slovenských firiem s britským vlastníkom v prvom polroku klesol. Základný kapitál naopak narástol. <https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/pocet-slovenskych-firiem-s-britskym-vlastnikom-klesol/>
3. BISNODE. 2019. Až 4881 našich firiem je riadených z daňových rajov. Ide o najvyšší počet za posledné roky. <https://www.bisnode.sk/o-bisnode/o-nas/novinky/az-4881-firiem-je-riadenych-z-danovych-rajov/>
4. GOV.UK. 2018. Tax treaties. <https://www.gov.uk/government/collections/tax-treaties>
5. OECD. 2015. BEPS Project Explanatory Statement. <http://www.oecd.org/ctp/beps-project-explanatory-statement-9789264263437-en.htm>
6. KHOURI, S., IŠTOK, M., ROSOVÁ, A., STRAKA, M. 2018. The Break-even Point Calculation in onshore and offshore business in regards to taxation. In *Transformations in Business & Economics*. 17 (3C(45C)), s. 42-60. ISSN 1648-4460.
7. KRIŠTOFÍK, P., IŠTOK, M. 2018. Aktuálny počet slovenských spoločností v daňových rajoch. In *Zborník vedeckých príspevkov doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov*, s. 95- 103. ISBN 978-80-89453-46-7.
8. KRIŠTOFÍK, P., IŠTOK, M., NEDELOVÁ, G. 2017. Motívy zakladania onshore a offshore spoločností slovenskými podnikmi v roku 2014. In *Politická ekonomie*. 65 (2), s. 198-216. ISSN 2336-8225.
9. PARKERHILL. 2019. CZ & SK Ready made spoločnosti. <http://www.parkerhill.sk/#czsk>
10. ROHAN, J., MORAVEC, L. 2017. Tax information Exchange influence on Czech based companies' behaviour in relation to tax havens. In *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 65 (2), s. 721-726. ISSN 2464-8310.
11. Finančná správa SR. 2019. Výročné správy FS. <https://www.financnasprava.sk/sk/financna-sprava/vyrocne-spravy>
12. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Autormi článku sú Ing. Michal Ištok, PhD. a doc. Ing. Peter Krištofík, PhD. z Katedry financií a účtovníctva, Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici.

Investičná pomoc podnikom na Slovensku podľa nových pravidiel

MILAN FIČA

Investičná pomoc je dlhodobo známym pojmom na Slovensku najmä v súvislosti s vytváraním atraktívnych podmienok pre prílev zahraničných investorov, ktorí tento nástroj aktívne využívajú s cieľom znížiť celkové investičné náklady pri umiestňovaní svojich investícií. Mediálne známe sú pritom najmä investície veľkého rozsahu, no pomoc takéhoto charakteru sa poskytuje širokému spektru domácich i zahraničných podnikov, nielen veľkých, ale aj z kategórie MSP.

Úvod

Investičná pomoc resp. investičný stimul je súčasťou väčšej skupiny tzv. ekonomických stimulov, ktorých úlohou je použitím nástrojov hospodárskej politiky prostredníctvom vlády podporiť rast ekonomiky či vybraných odvetví hospodárstva. Vláda pritom môže použiť rôzne formy pomoci. [2]

Názory odborníkov na účinky investičnej pomoci a jej vplyv na ekonomický rast národného či regionálneho hospodárstva sa rôznia. Môžeme nájsť tak vyzdvihovanie tých pozitívnych v podobe tvorby pracovných miest či HDP, ale aj negatívnych v podobe deformácie trhového prostredia, zvyhodňovania vybraných investorov či neefektívnosť v porovnaní napr. s celoplošným znížením daní a odvodov. Jednoznačné potvrdenie týchto prístupov však zatiaľ nepotvrdil žiaden rozsiahly empirický výskum.

V súčasnosti viac ako „lákavanie“ veľkých investorov trápia Slovensko priepastné ekonomické rozdiely jednotlivých regiónov, ktoré sa napriek výraznému hospodárskemu rastu SR v posledných rokoch ešte viac prehĺbili. Okrem toho krajinu stále trápí štrukturálne zloženie ekonomiky, ktoré je stále výrazne priemyselné a vykazuje značný rozsah činností s nízkou pridanou hodnotou. Na tieto skutočnosti sa tak rozhodlo reagovať Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré pripravilo nový zákon o regionálnej investičnej pomoci, ktorý po schválení počas roka 2018 zmenil pravidlá investičnej pomoci na Slovensku. Potvrďuje tým fakty, ktoré uvádza ekonomická literatúra, a to, že verejný sektor sa nachádza v trhovom prostredí spolu so súkromným sektorom. Každý zo sektorov vstupuje do tohto neoddeliteľného spoločného priestoru v súlade so svojou predstavou. Súkromný sektor s komerčnými záujmami a pomocou trhového regulačného mechanizmu. Verejný sektor s napĺňaním verejných záujmov a pomocou verejno – právneho regulačného mechanizmu. [3]

Od legislatívnej úpravy investičnej pomoci na Slovensku verejný sektor očakáva pozitívne zmeny v jej využívaní vo vzťahu k znižovaniu ekonomických rozdielov medzi regiónmi i vytváraniu pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou.

Zákon o regionálnej investičnej pomoci

Možnosť požiadať aj o investičnú pomoc má každý podnik spĺňajúci podmienky definované zákonom č. 57/2018 Z.z. o regionálnej investičnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších podpisov, ktorý v roku 2018 nahradil predchádzajúcu právnu úpravu (zákon č. 561/2007 Z.z.).

Regionálna investičná pomoc je formou štátnej pomoci poskytovanou podnikateľským subjektom. Zákon o regionálnej investičnej pomoci je právnou úpravou v Slovenskej republike vykonávajúcou schému štátnej pomoci podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy o fungovaní Európskej únie (Lisabonská zmluva). U nás túto pomoc administruje Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré je centrálnou inštitúciou kompetentnou na rokovanie a poskytovanie investičných stimulov.

Aktuálny zákon o regionálnej investičnej pomoci upravuje podmienky na poskytnutie investičnej pomoci v troch nasledujúcich oblastiach:

- A. priemyselná výroba,
- B. technologické centrá,
- C. centrá podnikových služieb,

V porovnaní s predchádzajúcim zákonom úplne vypadla možnosť získania investičnej pomoci pre oblasť cestovného ruchu. Oblasť centier strategických služieb sa zmenila na centrá podnikových služieb.

Investičným zámerom na poskytnutie investičnej pomoci sa v zmysle tohto zákona rozumie projekt počiatkovej investície do dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku zameraný na:

1. zriadenie novej prevádzkarne,
2. rozšírenie kapacity existujúcej prevádzkarne,
3. diverzifikáciu produkcie existujúcej prevádzkarne o výrobky alebo o služby, ktoré v prevádzkarni doposiaľ neboli vyrábané alebo poskytované,
4. zásadnú zmenu celkového výrobného procesu existujúcej prevádzkarne.

Prijímateľ investičnej pomoci je povinný ukončiť práce na investičnom zámere, a teda zrealizovať investičný projekt v období maximálne do troch rokov od doručenia rozhodnutia o schválení investičnej pomoci a začať vykonávať deklarovанú podnikateľskú činnosť. V prípade veľkých projektov je to maximálne päť rokov.

Ak dochádza k vytváraniu nových pracovných miest, tie je prijímateľ investičnej pomoci povinný vytvoriť najneskôr do 36 mesiacov od ukončenia prác na projekte.

Prijímateľ pomoci

Prijímateľom investičnej pomoci môže byť v zmysle aktuálne platnej právnej úpravy právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ so sídlom v Slovenskej republike, zapísaná v Obchodnom registri SR alebo v Živnostenskom registri SR, ktorá bude realizovať investičný zámer v Slovenskej republike, prijímateľ pomoci musí byť v 100%-nom vlastníctve žiadateľa alebo žiadateľ musí byť vo vzťahu k prijímateľovi ovládajúcou osobou v zmysle zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Prioritné oblasti sektorovej špecializácie

Zásadnou zmenou, ktorú priniesol nový zákon o regionálnej investičnej pomoci je skutočnosť, že Vláda SR určuje nariadením tzv. prioritné oblasti sektorovej špecializácie. Aktuálne k januáru 2019 sú nimi:

1. PRIEMYSELNÁ VÝROBA A TECHNOLOGICKÉ CENTRÁ
 - ▶ výroba potravín,
 - ▶ výroba chemikálií a chemických produktov,
 - ▶ výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov,
 - ▶ výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov,
 - ▶ výroba elektrických zariadení,
 - ▶ výroba strojov a zariadení i. n.,
 - ▶ výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov,
 - ▶ výroba ostatných dopravných prostriedkov.
2. CENTRÁ PODNIKOVÝCH SLUŽIEB
 - ▶ riadenie spoločnosti,
 - ▶ financie,
 - ▶ informačné technológie.

Pre tieto prioritné oblasti sú zákonom vytvorené priaznivejšie podmienky pre získanie investičnej pomoci.

Minimálne kritériá pre získanie investičnej pomoci

Aktuálny zákon č. 57/2018 Z.z. o regionálnej investičnej pomoci stanovuje pre každú z troch podporovaných oblastí osobitné minimálne kritériá, ktoré je potrebné v rámci realizácie samotného investičného projektu splniť pre získanie pomoci.

Priemyselná výroba

		Minimálna výška investície (v EUR)	Minimálna výška investície (v EUR)	Minimálna výška investície / Počet novovytvorených pracovných miest	Minimálna výška investície (v EUR)
Miera nezamestnanosti	Minimálny podiel nových technológií	Dotácia	Úľava na dani z príjmov	Príspevok na nové prac. miesta	Nájom/predaj nehnuteľnosti za zvýhodnenú cenu
Nižšia ako priemer SR	60 %	Iba pre prioritné oblasti	6 mil.	neposkytuje sa	6 mil.
Vyššia ako priemer SR	50 %	30 mil.	3 mil.	3 mil. / 200	3 mil.
Min. o 35 % vyššia ako priemer SR	40 %	20 mil.	1,5 mil.	1,5 mil. / 100	1,5 mil.
Najmenej rozvinuté regióny SR	30 %	1 mil.	0,2 mil.	0,2 mil. / 20	0,2 mil.

Kľúčovým kritériom pri oblasti priemyselná výroba zostalo aj v aktuálnom zákone umiestnenie investície vo vzťahu k vyspelosti zvoleného regiónu (okresu) Slovenska, meraného mierou nezamestnanosti. Miera nezamestnanosti sa určuje na základe štatistík zverejňovaných Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR vypočítaná z celkového disponibilného počtu uchádzačov o zamestnanie. Rozhodujúca je miera nezamestnanosti za kalendárny rok, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom bola ministerstvu hospodárstva doručená žiadosť.

V prípade, ak je investorom, resp. prijímateľom pomoci podnik z kategórie MSP, tak sa minimálna výška investície v prípade priemyselnej výroby znižuje na polovicu. Ak ide o investičný zámer existujúceho podniku smerujúci k jeho expanzii, podmienkou je tiež nárast objemu výroby alebo tržieb o minimálne 15 %.

V rámci aktuálne platného zákona ostalo zakomponované osobitne výhodné postavenie pre tzv. najmenej rozvinuté regióny Slovenska, ktorými sú v zmysle zákona č.336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov tie okresy, kde je nezamestnanosť vyššia ako 1,6-násobok miery evidovanej nezamestnanosti na Slovensku za aspoň deväť štvrtrokov počas predchádzajúcich 12 za sebou idúcich štvrtrokov, a teda zo posledné obdobie 3 rokov.

Toto plynie zo skutočnosti, že hoci sa situácia na Slovensku z hľadiska nezamestnanosti zlepšuje, regionálne rozdiely sa v tejto oblasti v krajine naďalej zväčšujú. Kým v čase nadobudnutia účinnosti zákona o najmenej rozvinutých okresoch patrilo do tejto kategórie len 9 zo 76, aktuálne sa v zmysle zoznamu zverejneného Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR k januáru 2019 jedná až o týchto 20 okresov Slovenska:

- ▶ Lučenec
- ▶ Poltár
- ▶ Revúca
- ▶ Rimavská Sobota
- ▶ Veľký Krtíš
- ▶ Kežmarok
- ▶ Sabinov
- ▶ Svidník
- ▶ Vranov nad Topľou
- ▶ Gelnica
- ▶ Rožňava
- ▶ Sobrance
- ▶ Trebišov
- ▶ Bardejov
- ▶ Medzilaborce
- ▶ Košice - okolie
- ▶ Levoča
- ▶ Snina
- ▶ Stropkov
- ▶ Michalovce

V týchto okresoch je možné realizovať investičné projekty v oblasti priemyslu už od 100 tis. EUR v prípade MSP, resp. od 200 tis. EUR v prípade veľkého podniku.

Technologické centrá

Príslušnosť k sektorovej špecializácii	Minimálny počet novovytvorených pracovných miest	Minimálny násobok priem. mzdy v okrese	Minimálna výška investície (v EUR)			
			Dotácia	Úľava na dani z príjmov	Príspevok na novovyt. pracovné miesta	Nájom/predaj nehnuteľnosti za zvýhodnenú cenu
Prioritné oblasti	10	2,0	200.000	100.000	100.000	100.000
Ostatné oblasti	20	1,7	400.000	200.000	200.000	200.000

Centrá podnikových služieb

Príslušnosť k sektorovej špecializácii	Minimálny počet novovytvorených pracovných miest	Minimálny násobok priem. mzdy v okrese	Minimálna výška investície (v EUR)			
			Dotácia	Úľava na dani z príjmov	Príspevok na novovyt. pracovné miesta	Nájom/predaj nehnuteľnosti za zvýhodnenú cenu
Prioritné oblasti	20	1,8	200.000	0	0	0
Ostatné oblasti	50	1,5	N/A	0	0	0

Podmienky pre budovanie technologických centier ako aj centier strategických služieb sa v súčasnosti riadia novými pravidlami, pričom v súčasnosti už nie je potrebná žiadna minimálna výška investície, pokiaľ podnik nepožaduje dotáciu v podobe finančných prostriedkov na nákup priamych investičných výdavkov. Pomoc tak môže byť v týchto oblastiach udelená len za podmienky vytvorenia nových pracovných miest, ktorých mzda bude minimálne 1,8, resp. 2,0 násobkom priemernej mzdy v danom okrese, kde je investičný zámer realizovaný. Ďalšie podmienky sa v závislosti od regiónu nemenia. Dôvodom zmien je snaha o výraznejšiu mieru využívania úľav na dani z príjmov ako formy investičnej pomoci a zároveň pretrvávajúci záujem o podporu poznatkovej ekonomiky, výskumu, vývoja a inovácií ako aj zvyšovanie podielu pracovných miest s vyššou pridanou hodnotou i mzdou v súlade s dlhodobými cieľmi Európskej únie v tejto oblasti.

Oprávnené výdavky investičných zámerov

Na účely investičnej pomoci sa vo všeobecnosti považujú za oprávnené nasledujúce druhy výdavkov súvisiacich s investičným zámerom:

- ▶ obstaranie DHM (pozemkov, budov, strojov a zariadení) a DNM (priemyselné práva, know-how, licencie, a pod.) a investičné náklady na nájom pozemkov a budov.
- ▶ mzdové náklady (celková cena práce vrátane povinných odvodov) v priamej súvislosti s novovytvorenými pracovnými miestami za obdobie 24 mesiacov.

Formy a intenzita investičnej pomoci

Formy investičnej pomoci, ktoré je možné získať aktuálne získať na podporu počiatočnej investície a vytváranie pracovných miest:

- ▶ úľavy na dani z príjmu podľa zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších právnych predpisov (maximálne na obdobie 10 po sebe idúcich rokov / zdaňovacích období od obdobia, v ktorom bolo vydane rozhodnutie o schválení pomoci),

- ▶ **dotácie na obstaraný dlhodobý hmotný a nehmotný majetok,**
- ▶ **príspevok na vytvorenie nového pracovného miesta** podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o službách zamestnanosti“).
- ▶ **Nájom / predaj nehnuteľností za zvýhodnenú cenu.**
- ▶ Intenzita pomoci, predstavuje percentuálnu mieru, ktorou sa štát bude podieľať na spolufinancovaní oprávnených investičných nákladov v zmysle investičného zámeru. Tá je v súčasnosti aj naďalej závislá od dosahovaného HDP regiónu, v ktorom bude investícia umiestnená. Už sa pritom nerozlišuje oblasť investičnej pomoci. Slovensko je aj v zmysle aktuálnych podmienok rozdelené do 4 regiónov, pričom aj naďalej platí, že investičnú pomoc je možné získať na celom území SR s výnimkou regiónu Bratislavského samosprávneho kraja.

Región	Intenzita pomoci
Bratislavský kraj	N/A
Západné Slovensko	25 %
Stredné Slovensko	35 %
Východné Slovensko	35 %

Výšku pomoci je možné navýšiť pri malých a stredných podnikoch (MSP). Pokiaľ ide o mikro, resp. malý podnik, pomoc je možné navýšiť až o 20 %, v prípade stredného podniku až o 10 %.

Základné podmienky poskytnutia investičnej pomoci

Pre získanie investičnej pomoci je nevyhnutné zabezpečiť v podniku splnenie nasledujúcich základných podmienok:

1. Založenie nového podniku, rozšírenie existujúceho podniku, diverzifikácia alebo zásadná zmena výrobného programu, resp. poskytovaných služieb podniku.
2. Splnenie minimálnych kritérií investičného zámeru v zmysle definovaných kritérií v závislosti od príslušnej kategórie investičného zámeru.
3. Začatie prác na projekte až po podaní žiadosti o poskytnutie investičnej pomoci na Ministerstvo hospodárstva SR (zákaz retroaktivity – pomoc nemôže byť udelená spätne).
4. Doba realizácie investičného projektu maximálne 3 roky od schválenia investičnej pomoci (v prípade veľkých projektov s rozpočtom väčším ako 50 mil. EUR maximálne 5 rokov od schválenia investičnej pomoci).
5. Motivačný účinok investičnej pomoci – rozdiel medzi investíciou, resp. jej návratnosťou bez poskytnutej pomoci a s poskytnutou pomocou.
6. Prijímateľ nesmie byť dlžníkom voči štátu a verejným inštitúciám, predmetom exekúcie, konkurzu, likvidácie, osobou, ktorá porušila zákaz nelegálneho zamestnávania v posledných troch rokoch, podnikom v ťažkostiach a nie je osobou, ktorej bol uložený trest zákaz prijímania pomoci a dotácií. Rovnako nie je možné poskytnúť pomoc osobe, ktorej bolo v období posledných troch rokov zrušené rozhodnutie o poskytnutí investičnej pomoci z dôvodu porušenia podmienok na strane prijímateľa.

Zhrnutie kľúčových zmien v investičnej pomoci na Slovensku

Nový zákon o regionálnej investičnej pomoci priniesol nasledujúce kľúčové zmeny:

- ▶ Definovanie prioritných oblastí sektorovej špecializácie investičnej pomoci v jednotlivých oblastiach, pričom prioritou sú investičné projekty do oblasti výskumu a vývoja nových produktov a služieb.
- ▶ Rozdelenie Slovenska do 4 investičných zón so zachovaním delenia na základe miery evidovanej nezamestnanosti (A – pod 100 % priemeru SR, B – 100 – 135 % priemeru SR, C – 135 – 160 % priemeru SR, D – nad 160 % priemeru SR).

- ▶ Možnosť získania investičnej pomoci bez nutnosti vytvárania nových pracovných miest / bez nutnosti minimálnej investície.
- ▶ Pri budovaní technologických centier nie je už dôležité vzdelanie pracovníkov, ale výška ich mzdy vo vzťahu k priemernej mzde v okrese.
- ▶ Priama dotácia v podobe finančných prostriedkov je podmienená vyššou výškou investície ako ostatné formy pomoci. Preferencia štátu je poskytovať nepriamu finančnú pomoc (napr. formou úľavy na dani z príjmov).

Výhodou je možnosť získania pomoci pri investíciách do nových technológií v už existujúcich podnikoch bez nutnosti vytvárania nových pracovných miest. Pri centrách podnikových služieb a technologických centrách môže byť problémom nutnosť vysokej mzdy novovytvorených pracovných miest. Na druhej strane však odbúda nutnosť minimálnej investície.

Vzhľadom na uvedené zmeny je na zvážení manažmentu každého podniku, či je investičná pomoc vhodná forma financovania, resp. spolufinancovania investičného projektu. V každom prípade však stále ostáva zaujímavým nástrojom externého financovania, pričom môže podporiť motiváciu podnikateľských subjektov investovať do moderných technológií, či inovatívnych odvetví s vyššou pridanou hodnotou, alebo umiestňovať svoje investície v najmenej rozvinutých okresoch Slovenska. Je však dôležité uviesť, že len investičná pomoc na „prilákanie“ investorov do chudobných regiónov či moderných odvetví stačiť nebude. Dôležitú úlohu zohrá tiež infraštruktúra, dostatok kvalifikovanej pracovnej sily či možnosti spolupráce so vzdelávacím sektorom.

Literatúra

1. Fiľa, Milan. 2016. *Investičná pomoc na Slovensku v roku 2016*. Levoča, FLASH Consulting, 2016.
2. Fiľa, Milan – Krištofík, Peter. 2017. Investičná pomoc ako nástroj externého spolufinancovania investičných projektov v podnikoch na Slovensku. In: Finančný manažér. Ročník XVII. č. 3/2017. s. 6-12. ISSN: 1335-5813.
3. Papcunová, Viera. 2008. Možnosti vyjadrenia efektov z využívania majetku obcí. In: *NÁRODNÁ A REGIONÁLNA EKONOMIKA VII*. Zborník z vedeckej konferencie v Herľanoch. Košice: Technická univerzita v Košiciach, 2008. ISBN 978-80-553-0084-9.
4. SARIO. 2019. *Investičná pomoc na Slovensku*. Dostupné online: <https://www.sario.sk/sites/default/files/content/files/sario-investment-aid-2019-01-30-SVK.pdf>
5. Slovensko.sk. 2017. *Všeobecné podmienky pre poskytnutie investičnej pomoci*. Dostupné online: https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/_vseobecne-podmienky-pre-poskyt1/
6. ÚPSVaR SR. 2019. *Zoznam najmenej rozvinutých okresov SR*. Dostupné online: http://www.upsvar.sk/statistiky/zoznam-najmenej-rozvinutych-okresov.html?page_id=561733
7. Zákon č. 57/2018 Z.z. o regionálnej investičnej pomoci v znení neskorších právnych predpisov
8. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších právnych predpisov
9. Zákon č. 561/2007 Z.z. o investičnej pomoci v znení neskorších právnych predpisov
10. Zákon č.336/2015 Z.z. o podpore najmenej rozvinutých okresov v znení neskorších právnych predpisov
11. Zmluva o fungovaní Európskej únie (Lisabonská zmluva)

*Autorom článku je doc. Ing. Milan Fiľa, PhD.
z Ústavu ekonomiky a manažmentu UKF v Nitre*

Podnikateľské prostredie na Slovensku z pohľadu výsledkov GEM

MARIAN HOLIENKA - ANNA PILKOVÁ

Podnikateľské prostredie: pravidlá hry pre podnikateľov

Podnikateľské prostredie je považované za veličinu, ktorá zásadne ovplyvňuje podnikateľskú aktivitu v krajine a tým pádom aj jej výstupy, výsledky a následné dopady. Dôležitú úlohu vo vzťahu k podnikateľskej aktivite síce zohrávajú faktory na individuálnej úrovni jednotlivcov, avšak tieto sú tiež v bezprostrednej interakcii s ekonomickými či socio-kultúrnymi vplyvmi prostredia ovplyvňujúcimi podnikanie. Veľmi dobre to vystihuje koncept tzv. „pravidiel hry“ amerického ekonóma W. Baumola. Podľa neho dôležitosť podnikateľského prostredia nespočíva len v ovplyvňovaní kvantitatívnych aspektov podnikateľskej aktivity, ale predovšetkým v určovaní jej kvalitatívnej alokácie. Baumol založil svoje tvrdenie na hypotéze, podľa ktorej nie množstvo podnikateľov samotných či povaha ich cieľov, ale práve súbor pravidiel (teda podnikateľské prostredie formované pravidlami hry) v konečnom dôsledku usmerňuje vplyv podnikania na ekonomiku, a to prostredníctvom ovplyvňovania alokácie zdrojov v podnikaní. Výskum v oblasti podnikania už priniesol empirické dôkazy potvrdzujúce Baumolov koncept a preukázal tak dôležitosť faktorov podnikateľského prostredia pre formovanie podnikateľskej aktivity.

Chápanie podnikateľského prostredia a mechanizmov jeho vplyvu na podnikanie v súčasnej dobe čoraz viac vychádza z teórie inštitúcií. Vo všeobecnosti, inštitúcie usmerňujú správanie a interakcie subjektov smerom k dosiahnutiu legitímnosti a stabilnej existencie v danom prostredí. Jednou z takto ovplyvňovaných individuálnych a organizačných interakcií je aj podnikanie. Na tomto mieste sa tak môžeme vrátiť k spomínanému konceptu pravidiel hry, pričom práve jednotlivé prvky inštitucionálneho rámca možno považovať za pravidlá hry ovplyvňujúce podnikanie a podnikateľskú aktivitu v krajine.

Podnikateľské prostredie: perspektíva GEM

Prieskum Globálny monitor podnikania – „Global Entrepreneurship Monitor“ (ďalej len „GEM“) je najväčšou akademickou štúdiou o podnikaní na svete a predstavuje ďalší z významnejších svetových zdrojov poznatkov o dynamike podnikania (z hľadiska postojov k podnikaniu, podnikateľskej aktivity a aspirácií jednotlivcov v dospeljej populácii) ako aj o podnikateľskom prostredí naprieč jednotlivými zapojenými krajinami. V tomto článku sa budeme zaoberať druhým zo spomenutých objektov skúmania – podnikateľským prostredím. Jeho prieskum sa v rámci GEM každoročne realizuje na základe dotazníka, v rámci ktorého experti vyberaní na základe medzinárodne harmonizovanej metodiky odpovedajú na otázky zamerané na hodnotenie komplexného súboru dvanástich tzv. kľúčových rámcových podmienok na podnikanie (tabuľka 1). Tieto predstavujú základný inštitucionálny rámec podnikateľského prostredia a teda súbor pravidiel hry. V súlade s prístupom GEM je ich obsah formulovaný predovšetkým z pohľadu nových a rozvíjajúcich sa firiem.

Tabuľka 1: Kľúčové rámcové podmienky na podnikanie hodnotené v GEM

Kód	Kľúčové rámcové podmienky na podnikanie
A	Financovanie
B1	Vládne politiky (konkrétne politiky, priority a podpora)
B2	Vládne politiky (byrokracia, dane)
C	Vládne programy
D1	Vzdelanie (základné a stredné)
D2	Vzdelanie (odborné, profesijné, vysokoškolské)
E	Transfer V & V
F	Prístup ku komerčnej infraštruktúre a infraštruktúre služieb
G1	Dynamika trhu
G2	Trhové obmedzenia
H	Prístup k fyzickej infraštruktúre a službám
I	Kultúrne a spoločenské normy

Zdroj: dáta GEM 2017, spracovanie autori

Podnikateľské prostredie na Slovensku v roku 2017 sa z pohľadu hodnotenia GEM vyznačovalo viacerými charakteristikami a trendmi. Tieto sú uvedené v tabuľke 2 a znázornené vo vizualizácii tzv. hypotetického profilu podnikateľského prostredia zloženého z jednotlivých kľúčových rámcových podmienok na podnikanie (graf 1). Analyzujeme ich v porovnaní s hodnotením za predchádzajúci rok 2016, ako aj v kontraste s robustnejším priemerným hodnotením za ostatných sledovaných päť rokov (2013 až 2017). Hodnotenie prebieha na škále s hodnotami 1 až 5, kde hodnota „1“ predstavuje najmenej priaznivý a hodnota „5“ naopak najviac priaznivý stav, pričom „3“ je neutrálna hodnota a napovedá o neutrálnom stave.

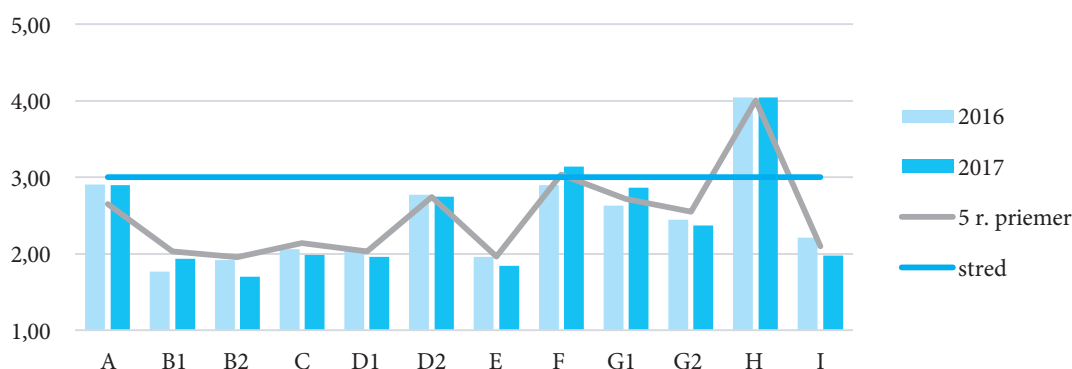
Tabuľka 2: Podnikateľské prostredie na Slovensku: 2016, 2015 a 6-ročný priemer

Kód	Podmienka	Slovensko		
		2017	2016	2013-2017
A	Financovanie	2,90	2,91	2,65
B1	Vládne politiky (priority a podpora)	1,94	1,77	2,03
B2	Vládne politiky (byrokracia, dane)	1,70	1,92	1,96
C	Vládne programy	1,99	2,06	2,14
D1	Vzdelanie (základné a stredné)	1,96	2,06	2,03
D2	Vzdelanie (odborné, profesijné, VŠ)	2,75	2,77	2,74
E	Transfer V & V	1,84	1,96	1,96
F	Komerčná infraštruktúra a služby	3,14	2,90	3,04
G1	Dynamika trhu	2,86	2,63	2,72
G2	Trhové obmedzenia	2,37	2,45	2,55
H	Fyzická infraštruktúra a služby	4,04	4,04	4,00
I	Kultúrne a spoločenské normy	1,98	2,21	2,10

Zdroj: dáta GEM 2013- 2017, spracovanie autori

Podnikateľské prostredie na Slovensku z pohľadu kľúčových rámcových podmienok na podnikanie hodnotených expertmi v GEM NES vykazovalo, napriek viacerým pozitívne hodnoteným oblastiam, celkovo skôr nepriaznivý stav (tabuľka 2 a graf 1). Výsledky hodnotenia tak v roku 2017, ako aj v predchádzajúcom roku či pri zohľadnení 5-ročného priemeru poukazujú na pretrvávanie názoru v radoch expertov, že podnikateľské prostredie na Slovensku vo všeobecnosti podnikateľskú aktivitu skôr nepodporuje, než by priamo podnecovalo vznik a rozvoj nových podnikateľských aktivít. Výnimkou sú oblasti prístupu podnikateľov k fyzickej infraštruktúre, energiám a službám, a tiež prístup podnikateľov k infraštruktúre komerčných služieb pre ich podnikanie. Tieto dve hodnotené podmienky dlhodobo vykazujú pozitívny stav. Rovnako vcelku priaznivé hodnotenie v roku 2017 a výraznejší nárast oproti päťročnému priemeru zaznamenali aj oblasti prístupu podnikateľov k financovaniu a dynamiky trhu ako faktora podnecujúceho rozvoj podnikateľskej aktivity. Ostatné hodnotené oblasti vnímajú experti s rezervami, pričom už chronicky (vzhľadom na dlhodobé nepriaznivé výsledky) najmenej priaznivo hodnotenými sú oblasti administratívneho, byrokratického a daňového zaťaženia podnikania, prioritizácie a podpory podnikania vo vládných politikách, oblasť transferu poznatkov z vedy a výskumu do podnikania, oblasť podpory podnikania zo strany vzdelávania v základnom a strednom školstve, ako aj oblasť kultúrnych a spoločenských noriem vo vzťahu k podnikaniu. Medziročný vývoj hodnotenia podmienok na podnikanie v roku 2017 napovedá o miernom zhoršení sentimentu expertov, keď tri hodnotené podmienky zaznamenali zlepšenie, jedna bola hodnotená bezo zmeny a v prípade ôsmich došlo k poklesu hodnotenia.

Graf 1: Podnikateľské prostredie na Slovensku: 2017, 2016 a 5-ročný priemer

Zdroj: dáta GEM 2013-2017, spracovanie autori

Vizualizácia údajov prezentovaných v tabuľke 2 je znázornená v grafe 1. Na tomto zobrazení možno vidieť hypotetický profil podnikateľského prostredia. V porovnaní s neutrálnou hodnotou (hodnotenie = 3) tak možno vidieť zaostávanie väčšiny hodnotených podmienok od optimálneho stavu, ako aj konzistentnosť tohto zistenia v porovnaní rokov 2017 a 2016 s päťročným priemerom.

Vďaka globálnemu charakteru projektu GEM a harmonizovanej metodike je možné vo vyššie uvedenom rozsahu sledovať aj hodnotenie stavu a vývoja podnikateľského prostredia na Slovensku v medzinárodnom porovnaní. Okrem absolútneho hodnotenia uvedeného vyššie tak získavame informáciu o našom relatívnom postavení v kontexte medzinárodných benchmarkov. Pre Slovensko je relevantné porovnanie s krajinami Európy, ako aj s ekonomikami, ktorých rozvoj je založený na inováciách (podľa klasifikácie Svetového ekonomického fóra), medzi ktoré má Slovensko ambíciu patriť.

Zhrnutie medzinárodného porovnanie možno v záujme robustnosti zistení realizovať porovnaním priemerného hodnotenia jednotlivých kľúčových rámcových podmienok na podnikanie za sledované päťročné obdobie (2013 až 2017). Ako vyplýva z tabuľky 3, medzinárodné porovnanie s krajinami Európy („EU“) či najvyššieho rozvoja ekonomikami, ktorých rozvoj je založený na inováciách („IDC“), poukazuje na komparatívne

slabší stav najmä v prípade podmienok na podnikanie týkajúcich sa vládnych politík z hľadiska prioritizácie a podpory podnikania, ako aj administratívneho a daňového zaťaženia podnikania, vládnych programov na podporu podnikania, transferu poznatkov z vedy a výskumu do podnikania, a kultúrnych a spoločenských noriem vo vzťahu k podnikaniu. Potrebné je však súčasne dodať, že priemerné hodnotenia oboch porovnávacích skupín naznačujú, že ani v nich nie je situácia v týchto oblastiach z pohľadu podpory podnikania optimálna. Všetky sa totiž nachádzajú v negatívnej časti hodnotiacej škály. Samozrejme, nemožno to považovať za uspokojujúce či dokonca ospravedlňujúce z pohľadu stavu podnikateľského prostredia u nás, keďže spomínané podmienky sa v hodnotení expertov dosahujú ešte horšie výsledky a teda ich stav je, predovšetkým z pohľadu nových a rastúcich firiem, nepriaznivý z absolútneho i komparatívneho hľadiska.

Naopak, komparatívne na priemere uvedených medzinárodných benchmarkov je na Slovensku hodnotený stav prístupu podnikateľov k fyzickej infraštruktúre a službám pre podnikanie (napr. komunikácie, energie), ako aj úroveň podnikateľského tréningu v odbornom, profesijnom a vysokoškolskom vzdelávaní, prístup podnikateľov k financovaniu, otvorenosť trhu a (ne)existencia trhových obmedzení, a prístup podnikateľov ku komerčnej infraštruktúre a službám pre podnikanie. Najmä v prípade podmienok, kde aj absolútne hodnotenie je priaznivé a aj naša pozícia v medzinárodnom kontexte je porovnateľná, môžeme hovoriť o pozitívnom stave. Naopak, síce taktiež komparatívne porovnateľný stav možno sledovať v hodnotení podpory vzdelávania v základnom a strednom školstve pre podnikanie, avšak v tomto prípade absolútne hodnotenie jednoznačne poukazuje na skutočnosť, že naše umiestnenie má charakter priemerného medzi nedostatočnými, a preto ho nemožno vnímať pozitívne.

Tabuľka 3: Klúčové rámcové podmienky v medzinárodnom porovnaní - zhrnutie, priemer 2013-2017

Kód	Podmienka	SK	EU		IDC	
			Hodnota	Rozdiel	Hodnota	Rozdiel
A	Financovanie	2,65	2,63	+0,02	2,71	-0,18
B1	Vládne politiky (priority, podpora)	2,03	2,55	-0,52	2,72	-0,65
B2	Vládne politiky (byrokracia, dane)	1,96	2,46	-0,50	2,60	-0,53
C	Vládne programy	2,14	2,74	-0,59	2,87	-0,73
D1	Vzdelávanie (základné a stredné)	2,03	2,09	-0,06	2,14	-0,11
D2	Vzdelávanie (odb., prof., VŠ)	2,74	2,81	-0,07	2,84	-0,11
E	Transfer V & V	1,96	2,51	-0,55	2,63	-0,67
F	Komerčná infraštruktúra a služby	3,04	3,16	-0,13	3,14	-0,06
G1	Dynamika trhu	2,72	2,98	-0,26	2,97	-0,27
G2	Trhové obmedzenia	2,55	2,69	-0,14	2,74	-0,14
H	Fyzická infraštruktúra a služby	4,00	3,91	+0,09	3,97	+0,02
I	Kultúrne a spoločenské normy	2,10	2,66	-0,57	2,91	-0,78

Zdroj: dáta GEM 2013-2017, spracovanie autori

Zaujímavý pohľad na podrobnejšiu vnútornú štruktúru hodnotenia podnikateľského prostredia prináša sledovanie jednotlivých dimenzií, teda konkrétnych špecifických oblastí formujúcich príslušné podmien-

ky na podnikanie (v roku 2017 bolo v rámci prieskumu GEM NES hodnotených celkom 54 dimenzií). V našom prípade sa zameriame na identifikáciu dimenzií s najvyšším ako aj najnižším hodnotením v roku 2017, pričom pre zvýšenie robustnosti zistení taktiež sledujeme priemerné hodnotenie v päťročnom období 2013-2017 (tabuľky 4 a 5). Získavame tak cenné informácie o konkrétnych oblastiach, ktoré experti vnímajú ako najpriaznivejšie alebo naopak ako najviac zaostávajúce z pohľadu podpory podnikateľskej aktivity na Slovensku. Navyše, podobne ako v prípade hodnotenia kľúčových rámcových podmienok na podnikanie, aj v prípade dimenzií podnikateľského prostredia uplatníme medzinárodné porovnanie. Využijeme pritom priemerné hodnotenie dimenzií v krajinách Európy a v krajinách, ktorých ekonomiky sú založené na inováciách.

Tabuľka 4: Najvyššie hodnotené dimenzie podnikateľského prostredia na Slovensku v roku 2017 v medzinárodnom porovnaní

Por.	Kód	Dimenzia	2017	2013-17	EU 2017	IDC 2017
1.	H02	Cenová dostupnosť komunikácií	4,42	4,27	3,99	3,89
2.	H03	Rýchlosť prístupu ku komunikáciám	4,40	4,40	4,10	4,02
3.	H05	Rýchlosť prístupu k energiám a službám	4,06	4,08	4,03	4,18
4.	F05	Prístup k dobrým bankovým službám	3,92	3,74	3,45	3,21
5.	H04	Cenová dostupnosť energií a služieb	3,92	3,85	3,94	3,88
6.	F04	Prístup k dobrým právnym a účtovníckym službám	3,69	3,44	3,48	3,41
7.	A02	Prístup k úverovým zdrojom financovania	3,53	3,19	2,95	2,86
8.	F01	Dostatok (sub)dodávateľov a konzultantov	3,26	3,14	3,56	3,55
9.	A08	Prístup k financovaniu cez crowdfunding	3,13	2,71	2,73	2,75
10.	A04	Prístup k financovaniu cez neformálnych investorov	3,12	2,91	2,95	3,01

Zdroj: dáta GEM 2013-2017, spracovanie autori

V roku 2017 boli najlepšie hodnotenými dimenziami podnikateľského prostredia na Slovensku dimenzie charakterizujúce prístup podnikateľov k fyzickej infraštruktúre a službám. V pomyselnom rebríčku najlepšie hodnotených dimenzií sú zastúpené štyrikrát, pričom v ňom obsadzujú aj prvé tri miesta. Navyše, v prípade všetkých týchto dimenzií vidíme v roku 2017 aj zvýšenie alebo aspoň zachovanie hodnoty v porovnaní s 5-ročným priemerom, čo napovedá o pozitívnom vývoji. O pozitívnom stave týchto dimenzií možno hovoriť aj v medzinárodnom kontexte. Konkrétne, v prípade prvých dvoch dimenzií (charakterizujúcich cenovú dostupnosť a rýchlosť prístupu ku komunikáciám) priemerné hodnotenie tak krajín Európy ako aj najvyspelejších ekonomík výrazne prekračujeme, čo hovorí o komparatívne lepších podmienkach v prístupe ku komunikačným službám pre slovenských podnikateľov. Ďalej, v prípade zvyšných dvoch dimenzií sa od medzinárodného benchmarku odkláňame len minimálne, a teda naše nové a rastúce firmy majú porovnateľnú rýchlosť prístupu a cenovú dostupnosť energií a služieb.

Rebríček najlepšie hodnotených dimenzií podnikateľského prostredia dopĺňali v roku 2017 dimenzie spadajúce do dvoch ďalších podmienok - charakterizujúcich prístup podnikateľov k financovaniu a ku komerčnej infraštruktúre a službám pre podnikanie (zhodne po 3 dimenzie).

Z hľadiska prístupu ku komerčnej infraštruktúre a službám pre podnikanie experti pozitívne vnímajú prístup slovenských podnikateľov k dobrým bankovým službám, ako aj prístup k dobrým právnym a účtovníckym službám a existenciu dostatku dodávateľov, subdodávateľov a konzultantov pre podnikateľov. Všetky tieto dimenzie zaznamenali okrem pozitívneho hodnotenia v roku 2017 aj viditeľný nárast v porovnaní s priemerom päťročného sledovaného obdobia, čo napovedá o ich pozitívnom vývoji. Čo sa týka medzinárodného porovnania, kým v prípade prístupu k dobrým bankovým službám ako aj dobrým právnym a účtovníckym službám priemer európskych a predovšetkým inovatívnych krajín výrazne prekračujeme, dostatok (sub)dodávateľov a konzultantov je u nás hodnotený menej pozitívne.

Z hľadiska prístupu podnikateľov k financovaniu sme v roku 2017 zaznamenali predovšetkým pomerne vysoko priaznivé hodnotenie prístupu k úverovým zdrojom financovania, ktoré navyše viditeľne narástlo v porovnaní s 5-ročným priemerom. Taktiež, v porovnaní s krajinami Európy či inovatívnymi ekonomikami u nás experti hodnotia prístup nových a rastúcich firiem k tomuto zdroju financovania podnikateľských aktivít výrazne pozitívnejšie (oba medzinárodné benchmarky sa totiž nachádzajú mierne v negatívnej časti hodnotiacej škály). Okrem toho v rebríčku figurujú aj dimenzie hodnotiace prístupy k dvom alternatívnym zdrojom financovania – individuálnym neformálnym investorom a investorom združeným cez crowdfundingové platformy. Najmä výrazný nárast oproti päťročnému priemeru (ktorý bol v oboch prípadoch ešte v negatívnej časti hodnotiacej škály) napovedá o významnom pozitívnom trende v dostupnosti alternatívnych foriem financovania ako podporného faktora podnikateľskej aktivity u nás. Navyše, situácia na Slovensku je podľa výsledkov hodnotenia lepšia než priemer európskych krajín i najvyspelejších ekonomík, i keď náš nárast je v ich prípade už o niečo miernejší.

Tabuľka 5: Najnižšie hodnotené dimenzie podnikateľského prostredia na Slovensku v 2017

Poz.	Kód	Dimenzia	2017	2013 -17	EU 2017	IDC 2017
1.	B07	Náročnosť zvládania byrokracie a regulácií	1,29	1,74	2,39	2,48
2.	E04	Vládne dotácie na nové technológie	1,59	1,79	2,48	2,48
3.	A07	Prístup k financovaniu cez IPOs	1,77	1,78	2,15	2,36
4.	B04	Rýchlosť získania povolení a licencií na podnikanie	1,77	1,91	2,16	2,24
5.	B06	Predvídateľnosť uplatňovania daní a regulácií	1,77	2,02	2,72	2,89
6.	D03	Dôraz na podporu podnikania v ZŠ a SŠ vzdelávaní	1,78	1,85	1,92	1,94
7.	I03	Podpora kultúry k podstupovaniu rizika	1,78	1,88	2,38	2,67
8.	B01	Podpora podnikania vo vládných politikách	1,80	1,87	2,05	2,21
9.	E05	Potenciál pre vytváranie venture podnikov na svetovej úrovni v aspoň jednej oblasti	1,82	1,98	2,96	3,24
10.	C03	Dostatok vládných programov pre nové a rastúce firmy	1,84	2,02	2,99	3,11

Zdroj: dáta GEM 2013-2017, spracovanie autori

Medzi najnižšie hodnotenými dimenziami podnikateľského prostredia na Slovensku v roku 2017 boli najviac zastúpené dimenzie spadajúce do podmienok hodnotiacich vládne politiky na podporu podnikania (v rebríčku obsadili až 4 miesta). Celkovo najnižšie hodnotenie výrazne hlboko v negatívnej časti hodnotiacej škály experti pripísali dimenzii charakterizujúcej celkovú náročnosť zvládania byrokratického zaťaženia a regulácií spojených s podnikaním. Výrazný bol aj pokles hodnotenia tejto dimenzie oproti päťročnému priemeru. Okrem toho, zásadné je aj zaostávanie Slovenska v medzinárodnom porovnaní oproti priemeru krajín Európy či inovatívnych ekonomík. Tie síce tiež vykazujú hodnotenie v negatívnej časti škály, avšak situácia na Slovensku je podľa hodnotenia expertov výrazne horšia. Veľmi podobné výrazne nízke hodnotenie zaznamenali tiež dimenzie hodnotiace rýchlosť získania povolení a licencií na podnikanie, predvídateľnosť uplatňovania daní a regulácií, a napokon podporu podnikania vo vládných politikách. Rovnako ako vo vyššie uvedenom prípade, ak tieto tri dimenzie zaznamenali pokles (i keď o niečo menej výrazný) oproti päťročnému priemeru. V prípade týchto dimenzií Slovensko vo všetkých z nich zaostávalo, pričom rozdiely majú stupňovitý charakter. Najmenej nás krajiny Európy a inovatívne ekonomiky v priemere predbehli v hodnotení prioritizácie podnikania vo vládných politikách (ktoré sa tak javí ako nedostatočné nielen u nás), výraznejšie už je naše zaostávanie v rýchlosti získania potrebných povolení a licencií na podnikanie a najviac (možno povedať, že až zásadne) za európskym priemerom a priemerom vyspelých ekonomík zaostávame v hodnotení predvídateľnosti uplatňovania daní a regulácií na podnikateľov.

Podmienkou zastúpenou dvoma dimenziami v rebríčku najhoršie hodnotených dimenzií je transfer poznatkov z vedy a výskumu do podnikania. Konkrétne, ide o dimenzie hodnotiace dostupnosť vládnych dotácií novým a rastúcim podnikom na získanie nových technológií, a potenciál ekosystému vedy a výskumu pre vytváranie venture podnikov na svetovej úrovni transferom poznatkov do podnikania v aspoň jednej oblasti. Obe dimenzie zaznamenali pokles hodnotenia oproti päťročnému priemeru. Čo sa týka medzinárodnej komparácie, zaostávanie Slovenska je výrazné v oboch týchto dimenziách, avšak predovšetkým v druhej spomenutej. Potenciál pre vytváranie venture podnikov na svetovej úrovni v aspoň jednej oblasti transferom poznatkov z vedy a výskumu do podnikania zásadne zaostáva za priemerom krajín Európy a ešte dramatickejšie za priemerným hodnotením v krajinách, ktorých rozvoj je založený na inováciách. Možno tak konštatovať, že Slovensko v oblasti prepojenia vedy a výskumu s podnikaním a komercializácie výstupov vykazuje zásadné nedostatky.

Zvyšok rebríčka najhoršie hodnotených dimenzií podnikateľského prostredia na Slovensku v roku 2017 je rôznorodý a obsahuje po jednej dimenzii spadajúcej do štyroch oblastí. Konkrétne ide o dimenzie hodnotiace prístup podnikateľov k financovaniu prostredníctvom vstupu na akciové trhy (v dôsledku praktickej širšej nedostupnosti tejto možnosti financovania v našom prostredí), dôraz na podporu podnikania v základom a strednom vzdelávaní, podporu národnej kultúry k podstupovaniu rizika, a existenciu dostatku vládnych programov pre nové a rastúce firmy. Medzinárodné porovnanie naznačuje, že za výrazne nepriaznivý z komparatívneho hľadiska je na Slovensku stav najmä posledných dvoch spomenutých dimenzií. Naopak, len minimálne zaostávame v hodnotení dimenzie charakterizujúcej dôraz na podporu podnikania v základom a strednom vzdelávaní. Vidíme tak, že aj v priemere krajín Európy či dokonca najvyspelejších ekonomík je situácia, rovnako ako u nás, nedostatočná.

V prieskume GEM NES sa experti v otvorených otázkach každoročne vyjadrujú aj k vnímaným najvýraznejším obmedzeniam či naopak podporným faktorom pre podnikanie (tabuľky 6 a 7).

Medzi najčastejšie citované prekážky podnikateľskej aktivity (z hľadiska frekvencie výskytu v odpovediach, kde mali respondenti možnosť uviesť tri faktory) patrili v roku 2017 administratívna náročnosť, byrokracia a regulácie spojené s podnikaním (výskyt v odpovediach vyše polovice expertov), vysoké odvodové a daňové zaťaženie podnikania (vyše 4 z 10 odpovedí), korupcia a klientelizmus naprieč spoločnosťou (vyše tretina odpovedí), vymožitelnosť práva (vyše štvrtina odpovedí), a časté zmeny, nepredvídateľnosť a komplikovanosť podnikateľskej legislatívy (vyše štvrtina odpovedí). Všetky uvedené faktory sa vo výsledkoch objavujú od začiatku prieskumu GEM na Slovensku už pravidelne, mierne sa obmieňa len ich poradie.

Tabuľka 6: Najvýraznejšie obmedzenia pre podnikateľskú aktivitu na Slovensku v roku 2017

Obmedzenia	Výskyt v odpovediach (v %)
Administratívna náročnosť, byrokracia, regulácie	52,80%
Vysoké odvody, dane a poplatky	41,70%
Korupcia, klientelizmus, netransparentnosť	36,10%
Vymožitelnosť práva	27,80%
Legislatíva (zmeny, komplik., nepredvíd.)	27,80%

Zdroj: dáta GEM 2017, spracovanie autori

Na druhej strane, medzi najčastejšie uvádzané oblasti, ktoré podporujú podnikateľskú aktivitu patrili v roku 2017 dostupnosť tradičných aj moderných foriem financovania pre podnikanie a existencia podporných programov, inkubátorov a aktivít SBA (výskyt zhodne v odpovediach pätiny respondentov), a ďalej existencia motivačného prostredia a príkladov úspešných podnikateľov a existujúce daňové sadzby a úľavy (takmer pätina odpovedí). Napokon, v necelých 15% odpovedí sme zaznamenali zmienku a pozitívnom vplyve otvorenosti ekonomiky, záujmu a úsilia jednotlivcov a existujúceho ľudského potenciálu, ako aj vzniku podnikateľských a co-workingových centier, komunít a rôznych organizácií. Zaujímavé je, že oproti názorom expertov na prekážky pre podnikanie sú ich názory na podporné faktory menej konzistentné a rozmanitejšie, keďže percentuálny výskyt v odpovediach je viditeľne nižší. Rovnako častejšie sa menila aj ich kompozícia v minulých ročníkoch prieskumu GEM.

Tabuľka 7: Najvýraznejšie podporné faktory pre podnikateľskú aktivitu na Slovensku v 2017

Podporné faktory	Výskyt odpovedí (v %)
Dostupnosť finančných zdrojov (tradičné a moderné formy)	20,00%
Podporné programy, vytváranie inkubátorov, aktivity SBA	20,00%
Príklady úspechu, motivačné prostredie	17,10%
Sadzba dane, daňová politika, úľavy, paušálne výdavky	17,10%
Otvorenosť ekonomiky	14,30%
Záujem a úsilie jednotlivcov, ľudský potenciál	14,30%
Vznik komunít, co-workingov, organizácií	14,30%

Zdroj: dáta GEM 2017, spracovanie autori

Hodnotenie podnikateľského prostredia na Slovensku z pohľadu medzinárodného projektu GEM možno uzavrieť niekoľkými hlavnými zisteniami.

Po prvé podľa názorov expertov je prostredie pre podnikateľov na Slovensku celkovo priemerné až značne podpriemerné, a s výnimkou dvoch-troch podmienok stále nie dostatočne podporujúce. Rovnako, celková kvalita podnikateľského prostredia na Slovensku je v porovnaní s krajinami Európy či ekonomikami, ktorých rozvoj je založený na inováciách dlhodobo podpriemerná

Po druhé, za obzvlášť problematické možno podľa hodnotenia expertov považovať predovšetkým kľúčové rámcové podmienky charakterizujúce oblasti vládnych politík (tak z hľadiska prioritizácie a podpory podnikania, ako aj z hľadiska byrokratického a daňového zaťaženia podnikateľov), vládnych programov na podporu podnikania, transferu poznatkov z vedy a výskumu do podnikania a kultúrnych a spoločenských noriem vzťahujúcich sa k podnikaniu.

Naopak, po tretie, za pozitívne z hľadiska ich podpory nových a rastúcich podnikateľských aktivít možno považovať kľúčové rámcové podmienky hodnotiace dostupnosť fyzickej infraštruktúry a služieb pre podnikanie, dostupnosť komerčnej infraštruktúry a služieb pre podnikateľov, ako aj prístup k zdrojom financovania podnikateľských aktivít.

Napokon, po štvrté, na základe výsledkov otvorených otázok, v ktorých sa experti mali možnosť vyjadriť k faktorom predstavujúcim najvýraznejšie obmedzenia podnikateľskej aktivity možno konštatovať, že v našom podnikateľskom prostredí pretrvávajú chronické nedostatky, ktorými sú administratívna a byrokratická záťaž, vysoké daňové a odvodové zaťaženie, podnikateľská legislatíva, vymožitelnosť práva, korupcia

Doplnkové informácie

Globálny monitor podnikania – „Global Entrepreneurship Monitor (GEM)“ je najväčšou akademickou štúdiou o podnikaní na svete. Ide o jedinečný projekt, keďže na rozdiel od väčšiny iných výskumov zameraných na nové, resp. malé a stredné podniky, alebo od analýz založených na štatistických či evidenčných údajoch, GEM sa zameriava na jednotlivcov a využíva dáta získané prieskumom medzi jednotlivcami v dospeljej populácii. Skúma pritom ich postoje k podnikaniu, ako aj ich správanie pri prípadnom začínaní a riadení podnikania. Takýto prístup poskytuje detailnejší obraz podnikateľskej aktivity v porovnaní s oficiálnymi národnými štatistickými údajmi dostupnými v jednotlivých krajinách. Rovnako, v prípade hodnotenia podnikateľského prostredia GEM uplatňuje metodiku expertného prieskumu založeného na prísnom postupe tvorby vzorky respondentov z rôznych oblastí vzťahujúcich sa k podnikaniu. Poskytuje tak cenný obraz o informovanom expertnom sentimente, ktorý je dobrým doplnkom k výsledkom založeným na tvrdých dátach, informáciách z legislatívy, štatistických údajoch a pod.

GEM sa realizuje od roku 1999 a Slovensko sa do neho zapojilo po prvýkrát v roku 2011, kedy sa Fakulta managementu Univerzity Komenského v Bratislave stala národným koordinátorom tohto projektu na Slovensku. Hlavným partnerom Fakulty managementu UK v tomto výskume je Slovak Business Agency.

Autormi článku sú PhDr. Marian Holienka, PhD. a prof. Ing. Anna Pilková, PhD., MBA z Fakulty managementu Univerzity Komenského v Bratislave

Obsahové zameranie činnosti SAF v roku 2019

Rok 2019 bude v našej asociácii opäť bohatý na rôzne podujatia odborného a spoločenského charakteru. Prinášame vám stručný prehľad tých najdôležitejších z nich vrátane predpokladaných dátumov konania, aby ste si ich mohli poznačiť do kalendára. Budeme sa tešiť na spoločné stretnutia.

- EACT Summit – 7. – 8. marec 2019, Brusel (na pozvanie traja zástupcovia SAF)
- Diskusné fórum Tiger má silnú „ konkurenciu“. Nestratí dych? 13. február 2019
- Finančná akadémia – aby si firmy s bankami viac rozumeli (spolupráca so SLSP)
- Daň z príjmov právnických osôb – rekodifikácia zákona, brain storming s MF SR a zainteresovanými inštitúciami,
- IT technológie v agende finančníkov – diskusie s technologickými spoločnosťami
- Alternatívne finančné zdroje, Eximbanka, Slovenská záručná, Atradius, Cofface, november 2019
- Novinky v legislatíve 2019, seminár máj 2019, Piešťany
- Alternatívne zdroje financovania a ich využívanie v podmienkach SR, Možnosti financovania malých a stredných podnikov a podpora podnikateľského sektora, seminár, november 2019
- Bio Ekonomika, otázky makro aj podnikovej ekonomiky s aspektom na životné prostredie
- Imperial Club, spoločensko-ekonomické témy
- CEE konferencia v Prahe, október 2019
- XVII. ročník konferencie Finančné riadenie podnikov - 16. október 2019
- Medzinárodné vzdelávanie podnikových finančníkov v oblasti Treasury – spolupráca s ACT
- Stále zastúpenie EACT v Bruseli - komunikácia EACT - NTA v legislatíve EU

redakcia

Odborné podujatia SAF v roku 2018

Aj v roku 2018 bola činnosť asociácie a jej komisií bohatá na rôzne odborné podujatia. Niektoré z nich sú v kalendári SAF zaradené pravidelne už niekoľko rokov, v prípade iných seminárov a konferencií reaguje asociácia operatívne na požiadavky praxe. Na nasledujúcich stranách prinášame prehľad kľúčových udalostí a podujatí, ktoré SAF organizovala resp. na ktorých sa v uplynulom roku 2018 podieľala.

Dňa 21. 2. 2018 v popoludňajších hodinách v spolupráci s Daňovou komisiou SAF sa uskutočnil odborný seminár v dvoch častiach v zasadačke budovy Auly EU BA na tému „*Novinky v oblasti Dane z príjmov PO a daňový poriadok 2018*“.

Prvú tému uviedla **Lubica Adame, Ministerstvo financií SR**. Zamerala sa na plánované aj uskutočnené Novinky v oblasti Dane z príjmov právnických osôb a rozobrali sa prípadové štúdie z praxe spolu s otázkami účastníkov. **Opatrenie vyplývajúce z PVV, Opatrenia v prospech daňových subjektov, Európska legislatíva + OECD BEPS**

Druhú tému predstavila **Božena Jurčíková, Finančná správa SR**. Venovala sa novinkám v Daňovom poriadku a v bohatej diskusii sa rozobrali a vysvetlili problémové otázky účastníkov z tejto oblasti. Najmä k zákonu č. 267/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a k zákonu č. 344/2017 Z.z., ktorým sa v čl. II dopĺňa aj daňový poriadok (ďalej len „novely daňového poriadku“) s účinnosťou od 1. 1. 2018 a od 1. 1. 2019

V dňoch 1. 3. 2018 až 29. 5. 2018 sa uskutočnila v spolupráci s MAFRA a.s. *séria siedmich diskusných fór, ktoré mali za cieľ naznačiť, ktorým smerom sa má Slovensko vydať, aby bolo prosperujúcou krajinou v stabilnej eurozóne*. V prvých šiestich diskusných Fórumach bude dôraz kladený na obsah. Výsledkom by malo byť nastavenie kritického, ale analyticky podloženého, zrkadla súčasného stavu ako aj identifikácia nevyhnutných krokov na zlepšenie. Vzhľadom na to, že rozhodnutia v mnohých oblastiach musia padnúť na politickej úrovni, posledné diskusné Fórum (siedme) má za cieľ prediskutovať závery prvých šiestich diskusných Fórum s ekonomickými expertmi politických strán.

FÓRUM I – Dobejheme životnú úroveň EÚ niekedy?

Dátum konania: 1. 3. 2018

1. Na čom bol doteraz založený náš model ekonomického dobiehania vyspelej Európy?
2. Prečo to teraz nepostačuje? Ide len o krátku pauzu alebo potrebujeme úplne iný model rastu?
3. Ktoré sú naše najväčšie slabiny?
4. Naopak, kde vidíte príležitosti a ktoré sú naše silné stránky?
5. Čo je úplne nevyhnutné urobiť?
6. Ako riešiť regionálne rozdiely?
7. Aké sú skúsenosti z Fínska

Diskutujúci: 1. časť: M. Šuster (NBS), L. Šrámková (IFP), L. Vašáková (zastúpenie EK na Slovensku); 2. časť: J. Kotian (Erste Group), L. Ódor (NBS), Iikka Korhonen (BOFIT)

FÓRUM II – Prečo zanedbávame podnikateľské prostredie?**Dátum konania: 14. 3. 2018**

1. V ktorých oblastiach podnikateľského prostredia zaostávame?
2. Ako reformovali najlepší?
3. Zbytočná administratívna záťaž v digitálnom veku
4. Platenie daní je často umenie
5. Justícia nezávislá od zákonov

Diskutujúci: 1. časť: J. Špirko (RÚZ), CH. Serugová (PWC); 2. časť: P. Goliáš (INEKO), J. Oravec (ZPS)**FÓRUM III – „Nejsou lidi“ – hrozby a príležitosti na trhu práce****Dátum konania: 28. 3. 2018**

1. Imigrácia/emigrácia: kvalifikovaní ľudia idú preč a nekvalifikovaní prichádzajú?
2. Sú snahy administratívne zvyšovať mzdy správne?
3. Koľko ministrov školstva, tolko koncepcií. V čom je chyba?
4. Rómovia. Stratená príležitosť alebo potenciál?
5. Európa starne, čo to znamená pre trh práce?

Diskutujúci: 1. časť: zástupca CEU, G. Machlica (OECD); 2. časť: zástupca z „To dá rozum“, M. Šiškovič**FÓRUM IV: Efektívny štát je to, čo spája škandinávsky a anglosaský svet****Dátum konania: 11. 4. 2018**

1. Dane a odvody: podporujú ekonomický rast?
2. Kedy budeme mať vyrovnaný rozpočet?
3. Hodnota za peniaze: mediálna bublina alebo reálne riešenie?
4. Ako bojovať s korupciou?

Diskutujúci: 1. časť: J. Tóth - analytik, I. Šramko (RRZ); 2. časť: Š. Kišš (ÚHP), zástupca BCG, G. Šipoš (Transparency International)**FÓRUM V: Je oživenie EU trvalé?****Dátum konania: 25. 4. 2018**

1. Ktoré sú najväznejšie nedostatky inštitucionálneho nastavenia eurozóny?
2. Je Správa piatich prezidentov riešením?
3. Ktoré kroky budú nevyhnutné na stabilizáciu jednotnej meny?
4. Ktoré sú európske hodnoty?

Diskutujúci: 1. časť: Zastúpenie EK na Slovensku, zástupca z Bruegel/CEPS; 2. časť: zástupca IFP, L. Ódor (NBS)

FÓRUM VI: Quo vadis euro?**Dátum konania: 9. 5. 2018**

1. Banková únia: čo ešte chýba?
2. Aká forma fiškálnej únie? Európske dane a výdavky, zdieľanie rizík
3. Európsky menový fond, európsky minister financií?
4. Ako spružniť a legitimizovať rozhodnutia na úrovni únie?
5. Aká má byť úloha ECB?
6. Je Pakt stability a rastu mŕtvy?

Diskutujúci: 1. časť: M. Horváth (University of York), zástupca Bruegel/CEPS; 2. časť: L. Vašáková (Zastúpenie EK na Slovensku), I. Šramko (RRZ)

FÓRUM VII – Ktoré riešenia sú politicky priechodné?**Dátum konania: 29. 5. 2018****Moderátor:** Elena Kohútiková**Diskutujúci:** ekonomickí experti politických strán

Politická diskusia nebude o tom, kto, čo a kedy robil alebo nerobil, ale o opatreniach a postojoch do budúcnosti. Predmetom diskusie budú i závery prijaté v predchádzajúcich paneloch a ich možná aplikácia v praxi z pohľadu jednotlivých politických reprezentácií.

V dňoch 14. a 15. 6. 2018 spoločne s Komisiou pre finančný trh sa uskutočnil odborný seminár **„Nové legislatívne zmeny a ich vplyv na podnikateľské prostredie“** v hoteli PARK v Piešťanoch. Boli prednesené nasledujúce témy:

Prvý deň:

Zákon o konkurze a reštrukturalizácii – stav a očakávanie, - JUDr. Branislav Pospíšil**Osobné bankroty, analýzy, konkurzy**, Ing. Jana Marková, CRIF – Slovak Credit Bureau, s.r.o.**Legislatívne zmeny v účtovníctve - 2018**, Ing. Viera Laszová – MF - riaditeľka Odboru pre legislatívu a metodiku účtovníctva**Bezpečná elektronizácia dokumentov a vnútro podnikových procesov – „GDPR“** - Mgr. Michal Budaj – IX-TENT, s.r.o.

Druhý deň:

Dopad zmien novely Obchodného zákonníka na podnikateľské prostredie a Zmeny v Obchodnom registri JUDr. Matej Firický, MCL AK**Súhrn odvodovo - daňových zmien na rok 2018** – Bc. Katarína Danajovičová, DAZAP, s.r. o.

Dňa 20. 6. 2018 sa uskutočnila diskusia finančných manažérov na tému **„Aký vplyv má Európska komisia na Slovensko?“** kde tému uviedla **Lívia Vašáková** ekonomický radca Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku. Boli prediskutované témy:

- Má Európska komisia vplyv na hospodársku politiku Slovenska?
- Aké má Slovensko možnosti presadzovať svoje záujmy v rámci EU?
- Ako nastaviť ekonomickú legislatívu tak, aby rástli krajiny z nižšou ekonomickou úrovňou rýchlejšie?
- Môže byť Slovensko v „jadre EU“?

V dňoch 4. – 5. 10. 2018 sa konala v spolupráci so SLSP dvojdnová interaktívna „Finančná akadémia“
 v hoteli Tenis vo Zvolene.

Prvý deň:

1. Úvod do podnikových financií
2. Porozumenie finančných výkazov, ich čítanie a prípadová štúdia
3. Možnosti zlepšenia firmy, základy oceňovania firmy
4. Koncept EVA, podnikové plánovanie a vytvorenie dobrého podnikateľského plánu

SPEAKRI : finančník a školiteľ Jaromír Mařach a riaditeľ odboru firemných klientov Patrik Pajtáš

Druhý deň:

1. Pohľad banky na úverové riziká
2. Najčastejšie nedostatky firiem pri spolupráci s bankou
3. Zhrnutie Finančnej akadémie, hlavné prínosy

SPEAKER : riaditeľ úverového rizika Marek Sásik

Dňa 8. 10. 2018 sa konala v sídle SAF na Drieňovej ulici Komisia pre dane k pripomienkovaniu implementácie smernice DAC6, ktorá zavádza novú oznamovaciu povinnosť cezhraničných opatrení. Cieľom stretnutia bolo zaujať oficiálny postoj Asociácie k pripravovanej zmene a ovplyvniť tak aj jej ďalšiu podobu v tejto oblasti.

V dňoch 23.–24. 10. 2018 sa už tradične konal „16. ročník Konferencie Finančné riadenie podnikov 2018“
 Odborným garantom programu bol tradične **guvernér NBS - Ing. Jozef Makúch, PhD.** Odborný program prebiehal v nasledovných panelových blokoch:

1. Panel Makroekonomický výhľad
 - Martin Šuster - Národná banka Slovenska
 - Lívia Vašáková - Zastúpenie EK na Slovensku
 - Juraj Kotian - Rada pre rozpočtovú zodpovednosť
2. Panel Financovanie firiem – čo môžeme očakávať v najbližšom období?
 - Slavomír Beňa, Tomáš Perďoch – UniCredit Bank CZ and SK

Roman Filipoiu – SPP – distribúcia, a.s.
 Andrej Gajdoš – HB Reavis

3. Panel Technológie v agende finančného riaditeľa
 Marián Štefík, J. Lenemayer – Microsoft
 Jan Sehnal – Erste group IT
 Šimon Malý – ISDD
 Tomáš Kysela - PosAm

Na konferencii FRP 2018 sa zúčastnilo vyše 100 zástupcov významných slovenských i zahraničných podnikov, univerzít, asociácií ako aj odborných finančných manažérov.

V dňoch 18.–20. 11. 2018 sa zúčastnilo 14 zástupcov SAF konferencie „Central – European Treasury Conference“ v meste Budapešť v Maďarsku, ktorú organizovala partnerská asociácia. Zástupcovia jednotlivých európskych asociácií postupne prednášali svoje príspevky v kontexte s vývojom v Centrálnej Európe. Následne prebehli mnohé osobné diskusie a výmeny názorov v rôznych ekonomických oblastiach.

Dňa 22. 11. 2018 sa v priestoroch Imperial Clubu v Bratislave konala diskusia finančných manažérov na tému „Potrebuje Slovensko migrantov?“, ktorú uviedol **Ludovít Ódor**, viceguvernér NBS. Boli diskutované témy ako Má Slovensko dostatok kvalifikovanej pracovnej sily? Je možné vrátiť proces masívneho úniku mozgov? Celá Európa starne. Aké sú trendy v oblasti medzinárodnej migrácie? Rozprúdila sa veľmi dlhá a hodnotná diskusia.

Želmíra Michelová

Prehľad niektorých legislatívnych zmien v roku 2019

1. Minimálna mzda a mzdové nároky 2019

V októbri 2018 sa v legislatívnom procese č. LP/2018/619 schválilo nariadenie vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2019. Schválilo sa zvýšenie minimálnej mzdy na rok 2019:

- 520 € za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou
- 2,989 € za každú hodinu odpracovanú zamestnancom

Minimálne mzdové nároky od 1. 1. 2019			
Stupeň náročnosti	Koeficient min. mzdy	Minimálna mesačná mzda	Minimálna hodinová mzda
1	1,0	520 € (520 x 1,0)	2,989 € (2,989 x 1,0)
2	1,2	624 € (520 x 1,2)	3,5868 € (2,989 x 1,2)
3	1,4	728 € (520 x 1,4)	4,1846 € (2,989 x 1,4)
4	1,6	832 € (520 x 1,6)	4,7824 € (2,989 x 1,6)
5	1,8	936 € (520 x 1,8)	5,3802 € (2,989 x 1,8)
6	2,0	1.040 € (520 x 2,0)	5,9780 € (2,989 x 2,0)

Porovnanie minimálnych mzdových nárokov za rok 2018 a 2019				
Stupeň náročnosti	Koeficient minimálnej mzdy	Minimálna mesačná mzda platná v roku 2018	Minimálna mesačná mzda platná na rok 2019	ZVÝŠENIE €
1	1,0	480 €	520 €	40 €
2	1,2	576 €	624 €	48 €
3	1,4	672 €	728 €	56 €
4	1,6	768 €	832 €	64 €
5	1,8	864 €	936 €	72 €
6	2,0	960 €	1.040 €	80 €

Pri týždennom pracovnom čase menej ako 40 hodín v súlade s § 85 Zákonníka práce je minimálna hodinová mzda / minimálny mzdový nárok nasledovný:

- **38,75 hodín** - ak má zamestnanec rozvrhnutý pracovný čas tak, že pravidelne vykonáva prácu striedavo v oboch zmenách v dvojjzmennej prevádzke

Minimálne mzdové nároky od 1. 1. 2019 38,75 hodinový týždenný pracovný čas		
Stupeň náročnosti	Koeficient min. mzdy	Minimálna hodinová mzda
1	1,0	3,0854 €
2	1,2	3,7025 €
3	1,4	4,3196 €
4	1,6	4,9367 €
5	1,8	5,5538 €
6	2,0	6,1708 €

- **37,5 hodín** - ak má zamestnanec rozvrhnutý pracovný čas tak, že pravidelne vykonáva prácu vo všetkých zmenách v trojzmennej prevádzke alebo v nepretržitej prevádzke

Minimálne mzdové nároky od 1. 1. 2019 37,5 hodinový týždenný pracovný čas		
Stupeň náročnosti	Koeficient min. mzdy	Minimálna hodinová mzda
1	1,0	3,1883 €
2	1,2	3,8259 €
3	1,4	4,4636 €
4	1,6	5,1012 €
5	1,8	5,7389 €
6	2,0	6,3765 €

2. Príplatky – mzdové zvýhodnenia na rok 2019

- **za prácu v sobotu**

od 1. 1. 2019 do 30. 4. 2019 (prechodné ustanovenie § 252 m) zákonníka práce)

- najmenej 25 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **0,7473 €**
- u zamestnávateľa, u ktorého sa vzhľadom na povahu práce alebo podmienky prevádzky vyžaduje, aby sa práca pravidelne vykonávala v sobotu, možno dohodnúť nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však 20 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **0,5978 €**

- a) kolektívnej zmluve,
- b) pracovnej zmluve, ak ide o zamestnávateľa, u ktorého nepôsobí odborová organizácia, a ktorý k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka zamestnával menej ako 20 zamestnancov.

od 1. 5. 2019 do 31. 12. 2019

- najmenej 50 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu (§ 122a ods. 1 zákonníka práce) = **1,4945 €**
- u zamestnávateľa, u ktorého sa vzhľadom na povahu práce alebo podmienky prevádzky vyžaduje, aby sa práca pravidelne vykonávala v sobotu, možno dohodnúť nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však 45 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu (§ 122a ods. 2 zákonníka práce) = **1,3451 €**
- a) kolektívnej zmluve,
- b) pracovnej zmluve, ak ide o zamestnávateľa, u ktorého nepôsobí odborová organizácia, a ktorý k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka zamestnával menej ako 20 zamestnancov

- **za prácu v nedeľu**

od 1. 1. 2019 do 30. 4. 2019 (prechodné ustanovenie § 252 m) zákonníka práce)

- najmenej 50 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **1,4945 €**
- u zamestnávateľa, u ktorého sa vzhľadom na povahu práce alebo podmienky prevádzky vyžaduje, aby sa práca pravidelne vykonávala v sobotu, možno dohodnúť nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však 40 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **1,1956 €**
- a) kolektívnej zmluve,
- b) pracovnej zmluve, ak ide o zamestnávateľa, u ktorého nepôsobí odborová organizácia, a ktorý k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka zamestnával menej ako 20 zamestnancov.

od 1. 5. 2019 do 31. 12. 2019

- najmenej 100 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu (§ 122 b ods. 1 zákonníka práce) = **2,989 €**
- u zamestnávateľa, u ktorého sa vzhľadom na povahu práce alebo podmienky prevádzky vyžaduje, aby sa práca pravidelne vykonávala v sobotu, možno dohodnúť nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však 90 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu (§ 122 b ods. 2 zákonníka práce) = **2,6901 €**
- a) kolektívnej zmluve,
- b) pracovnej zmluve, ak ide o zamestnávateľa, u ktorého nepôsobí odborová organizácia, a ktorý k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka zamestnával menej ako 20 zamestnancov

- **za nočnú prácu (práca vykonávaná v čase medzi 22. hodinou a 6. hodinou)**

od 1. 1. 2019 do 30. 4. 2019 (prechodné ustanovenie § 252 m) zákonníka práce)

- najmenej 30 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **0,8967 €**
- ak ide o zamestnanca vykonávajúceho rizikovú prácu, najmenej 35 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **1,0462 €**
- u zamestnávateľa, u ktorého sa vzhľadom na povahu práce alebo podmienky prevádzky vyžaduje, aby sa prevažná časť práce vykonávala ako nočná práca, možno dohodnúť, ak nejde o zamestnanca vykonávajúceho rizikovú prácu, nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však 25 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **0,7473 €**
- a) kolektívnej zmluve,
- b) pracovnej zmluve, ak ide o zamestnávateľa, u ktorého nepôsobí odborová organizácia, a ktorý k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka zamestnával menej ako 20 zamestnancov

od 1. 5. 2019 do 31. 12. 2019 (§ 123 ods. 1 a ods. 2 zákonníka práce)

- najmenej 40 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **1,1956 €**

- ak ide o zamestnanca vykonávajúceho rizikovú prácu, najmenej 50 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **1,4945 €**
- u zamestnávateľa, u ktorého sa vzhľadom na povahu práce alebo podmienky prevádzky vyžaduje, aby sa prevažná časť práce vykonávala ako nočná práca, možno dohodnúť, ak nejde o zamestnanca vykonávajúceho rizikovú prácu, nižšiu sumu mzdového zvýhodnenia, najmenej však 35 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **1,0462 €**
 - a) kolektívnej zmluve,
 - b) pracovnej zmluve, ak ide o zamestnávateľa, u ktorého nepôsobí odborová organizácia, a ktorý k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka zamestnával menej ako 20 zamestnancov

- **za prácu vo sviatok**

Ak zamestnanec vykonáva prácu v deň sviatku, má okrem dosiahnutej mzdy právny nárok na mzdové zvýhodnenie najmenej vo výške 100 % svojho priemerného zárobku (§ 122 zákonníka práce).

- **za prácu nadčas**

Zamestnancovi podľa § 121 ods. 1 zákonníka práce patrí mzdové zvýhodnenie najmenej v sume

- 25 % jeho priemerného zárobku,
- 35 % jeho priemerného zárobku ak ide o zamestnanca, ktorý vykonáva **rizikové práce**.

- **za sťažený výkon práce**

Zamestnancovi patrí mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce pri rizikových prácach v prostredí, kde pôsobia faktory pracovného prostredia (chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory, biologické faktory, prach, fyzikálne faktory ako hluk, vibrácie, ionizujúce žiarenie) vo výške najmenej 20 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **0,5978 €**, za podmienky, že pri ich výkone sa vyžaduje, aby používal na zníženie zdravotného rizika osobné ochranné pracovné prostriedky (§ 124 zákonníka práce).

- **za neaktívnu pracovnú pohotovosť mimo pracoviska**

Za čas neaktívnej časti pracovnej pohotovosti mimo pracoviska má zamestnanec nárok na náhradu najmenej vo výške 20 % minimálnej mzdy v eurách za hodinu = **0,5978 €**.

3. Životné minimum platné od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2019

- ▶ **205,07 € mesačne**, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu,
- ▶ **143,06 € mesačne**, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu,
- ▶ **93,61 € mesačne**, ak ide o zaopatrené neplnoleté dieťa alebo o nezaopatrené dieťa.

Uvedené sumy životného minima budú platné do 30. 6. 2019. Od 1. 7. 2019 v súlade s § 5 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov môže dôjsť k zmene uvedených súm.

4. Exekučné zrážky v roku 2019

Výšky exekučných zrážok sú závislé od výšky životného minima. V období od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2019 sú platné nasledovné hodnoty:

Základné nepostihnuteľné sumy:

- pri fyzickej osobe, ktorá nepoberá dôchodok:

100% životného minima plnoletej osoby = **205,07 €**
 25% životného minima plnoletej osoby na vyživovanú osobu = **51,26 €**

- pri fyzickej osobe, ktorá poberá dôchodok

100% životného minima plnoletej osoby = **205,07 €**
 50% životného minima plnoletej osoby na vyživovanú osobu = **102,53 €**

Pri zrážke výživného pre maloleté dieťa, ktorú povinnému nemožno zraziť je:

- 70% zo 60% životného minima na osobu (70% zo 123,04 €) = **86,12 €**
- 70% základnej sumy na vyživovanú osobu (70% zo 51,26 €) = **35,88 €**

Pri pokutách za priestupky:

- 50% životného minima plnoletej osoby = **102,53 €**
- 25% životného minima plnoletej osoby na vyživovanú osobu = **51,26 €**

Zrážka bez obmedzenia z príjmu, ktorý je

- nad 150% životného minima plnoletej osoby = **307,60 €**

5. Základ dane / sadzba dane z príjmov fyzických osôb na rok 2019

Hranica základu dane - príjmu na uplatnenie 19% / 25% sadzby je stanovená ako 176,8 – násobok sumy platného životného minima - § 15 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“).

Sadzba dane	Hranica ročného príjmu	Hranica mesačného príjmu
19%	do 36.256,38 € (vrátane)	do 3.021,37 € (vrátane)
25%	nad 36.256,38 €	nad 3.021,37 €

6. Nezdaniiteľná časť základu dane na daňovníka na rok 2019

Na rok 2019 sú platné tieto sumy:

Nezdaniiteľná časť na daňovníka	Základ dane
3.937,35 €	do 20.507 €
pod 3.937,35 €	vyšší ako 20.507 €
0 €	od 36.256,38 € a viac

V prípade, ak je základ dane daňovníka vyšší ako 20.507 € (100-násobok životného minima), nezdaniiteľná časť základu dane na daňovníka je rozdiel medzi 44,2-násobku životného minima (44,2 x 205,07 €) a jednej štvrtiny jeho základu dane (§ 11 ods. 2 zákona o dani z príjmov).

9.064,094 – (základ dane : 4)

Mesačné uplatňovanie nezdaniteľnej časti základu dane pri výpočte preddavkov na daň je možné len pri príjmoch zo závislej činnosti na základe rozhodnutia daňovníka. Výnimkou je taký daňovník, ktorý k 1. 1. 2019 poberal starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, výsluhový dôchodok alebo porovnateľný dôchodok zo zahraničia.

Výška nezdaniteľnej časti na daňovníka pri mesačnom uplatňovaní je 328,11 €.

7. Nezdaniteľná časť základu dane na manželku (manžela) na rok 2019

Nezdaniteľnú časť základu dane na manželku nie je možné uplatňovať mesačne v priebehu zdaňovacieho obdobia, ale len ročne, a to po splnení zákonných podmienok stanovených v § 11 ods. 4, 5 zákona o dani z príjmov. Po splnení zákonných podmienok sa nezdaniteľná časť na manželku (manžela) vypočítava podľa § 11 ods. 3. Výpočet sa odvíja od výšky základu dane daňovníka aj od vlastného príjmu manželky (manžela) dosiahnutý v príslušnom kalendárnom roku. V roku 2019 bude možné uplatniť si túto nezdaniteľnú časť v nasledujúcich sumách:

Ak má DAŇOVNÍK ZÁKLAD DANE	VLASTNÝ PRÍJEM MANŽELKY	NEZDANITEĽNÁ ČASŤ NA MANŽELKU
do 36.256,38 €	0,00 €	3.937,35 €
do 36.256,38 €	do 3.937,35 €	3.937,35 € - príjem manželky
do 36.256,38 €	viac ako 3.937,35 €	0 €

viac ako 36.256,38 €	0,00 €	13.001,438 - (základ dane : 4)
viac ako 36.256,38 €	príjem €	13.001,438 - (základ dane : 4) - príjem manželky
viac ako 52.005,75 €	/	0 €

Suma 13.001,438 € je 63,4-násobok životného minima (63,4 x 205,07).

8. Daňový bonu na dieťa

Mesačná hranica príjmu na rok 2019 je vo výške 260,00 €.

Ročná hranica príjmu na rok 2019 je vo výške 3.120 € (6-násobok minimálnej mzdy).

Mesačná výška daňového bonusu na jedno dieťa je od 1. 1. 2019 vo výške 22,17 €.

S platnosťou od 1. 4. 2019 sa výška daňového bonusu zvýši na dvojnásobok sumy mesačne, teda na sumu 44,34 €, ak vyživované dieťa nedovršilo šesť rokov veku. Nárok na zvýšený bonus na dieťa má rodič poslednýkrát za kalendárny mesiac, v ktorom vyživované dieťa dovŕši šesť rokov veku.

9. Príspevok na rekreáciu

Novelizačný zákon č. 347/2018 mení a dopĺňa od 1. januára 2019 zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu. Cieľom novelizačného zákona je podpora domáceho cestovného ruchu prostredníctvom zavedenia no-

vých nástrojov financovania rozvoja cestovného ruchu, zavedením nového inštitútu - príspevku na rekreáciu zamestnancov do zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), rozšírením uplatnenia daňových výdavkov pre SZČO - daňovníka s príjmami podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) o výdavky na rekreáciu.

Príspevok na rekreáciu musí podľa Zákonníka práce poskytovať každý zamestnávateľ, ktorý **zamestnáva viac ako 49 zamestnancov**.

Počet zamestnávajúcich zamestnancov je priemerný evidenčný počet zamestnancov za predchádzajúci kalendárny rok, tzn. 1. 1. 2019 sa zohľadní priemerný evidenčný počet zamestnancov za rok 2018.

Podmienky na vznik nároku na príspevok na rekreáciu

1. Zamestnanec musí mať u zamestnávateľa pracovný pomer, ktorý trvá nepretržite najmenej 24 mesiacov.
2. Zamestnanec môže za kalendárny rok požiadať o príspevok na rekreáciu len u jedného zamestnávateľa.
3. Splnenie podmienok na poskytnutie príspevku na rekreáciu sa posudzuje ku dňu začatia rekreácie.

Výška príspevku na rekreáciu

Príspevok na rekreáciu je v sume 55 % oprávnených výdavkov, najviac však v sume 275 € za kalendárny rok. U zamestnanca, ktorý má dohodnutý pracovný pomer na kratší pracovný čas, sa najvyššia suma príspevku na rekreáciu za kalendárny rok zníži v pomere zodpovedajúcom kratšiemu pracovnému času (napr. polovičný úväzok = maximálna výška príspevku na rekreáciu za kalendárny rok 137,50 €).

10. Index daňovej spoľahlivosti

Finančná správa zavádza do praxe Index daňovej spoľahlivosti. Už začala rozposielať daňovým subjektom oznámenia o pridelení benefitov. Takéto oznámenia finančná správa zašle v zmysle zákona iba svojim klientom, ktorí splnili kritériá a stali sa spoľahlivými daňovými subjektami.

Index daňovej spoľahlivosti je najnovším proklientskym projektom finančnej správy. Ide o ďalší nástroj na posilnenie dobrovoľného plnenia daňových povinností. Informácia o výsledku hodnotenia daňových subjektov nie je verejne dostupná, podľa daňového poriadku podlieha daňovému tajomstvu. O splnení kritérií finančná správa informuje iba daňové subjekty, ktorým vzniklo oprávnenie na osobitné daňové režimy (benefity). Ostatné daňové subjekty finančná správa v súlade so zákonom o výsledku hodnotenia neinformuje.

11. Zmeny v zákone o DPH

Zníženie sadzby dane z pridanej hodnoty na ubytovacie služby

Od 1. 1. 2019 sa znižuje sadzba dane z pridanej hodnoty na 10% na ubytovacie služby uvedené v kóde 55 štatistickej klasifikácie produktov podľa činností (CPA).

V kóde 55 CPA sú uvedené tieto ubytovacie služby:

- 55.1 – hotelové a podobné ubytovacie služby
- 55.2 – turistické a ostatné krátkodobé ubytovacie služby
- 55.3 – prevádzka táborísk, rekreačných a dovolenkových kempov
- 55.9 – ostatné ubytovacie služby (študentské domovy, školské internáty, ubytovne pre robotníkov)

Zrušenie zábezpeky na daň z pridanej hodnoty

Od 1. 1. 2019 sa ruší povinnosť zložiť zábezpeku na daň pri povinnej aj dobrovoľnej registrácii k DPH. Rozhodnutia o zložení zábezpeky na daň podľa § 4c Zákona o dani s pridanej hodnoty vydané do 31. decembra 2018 sa zrušujú. Daňový úrad peňažnú zábezpeku alebo jej časť zloženú peňažnými prostriedkami na účet daňového úradu, ktorá do 31. decembra 2018 nebola použitá na úhradu nedoplatku na dani, vráti do 28. februára 2019.

Zmena v definícii obratu na účely zákona o DPH

V definícii obratu je zavedený nový pojem, ktorý nahrádza „príjmy“ a „výnosy“, a to „hodnota bez dane dodaných tovarov a služieb“.

Zdaňovanie poukazov na tovar a služby (vouchery)

S platnosťou od 1. 10. 2019 vstúpia do platnosti nové pravidlá uplatňovania DPH pri dodaní poukazov, ktoré je možné vymeniť za služby alebo tovary.

Zavedenie obratového limitu pre osoby poskytujúce digitálne služby a zmena v mieste dodania týchto služieb

V prípade príležitostného poskytovania vybraných digitálnych služieb (telekomunikačné služby, služby rozhlasového a televízneho vysielania, elektronické služby) je od 1. 1. 2019 miestom dodania týchto služieb Slovenská republika, za podmienky, že ich celková hodnota nepresiahne limit 10.000 €.

Zmena oslobodenia od dane pri dodaní stavby, resp. jej časti a nájmu tejto nehnuteľnosti

Zmenou zákona sa od 1. 1. 2019 oslobodzuje od dane dodanie, či nájom nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie (napr. byt, rodinný dom). Platiteľ dane nebude môcť viac využiť voľbu oslobodenia od dane. Podmienky, ktoré musia byť splnené na oslobodenej od dane sú stanovené v § 38 zákona o DPH.

Zavedenie úpravy odpočítanej dane pri hnutelnom majetku v súvislosti so zmenou rozsahu použitia hnutelného majetku na podnikanie

Podrobný postup úpravy odpočítanej dane v novom paragrafe 54d).

12. On-line registračná pokladňa – E-kasa

V roku 2019 sa zavádza nový pojem, tzv. e-kasa alebo on-line registračná pokladnica, pričom ide o súbor pokladničného programu, chráneného dátového úložiska, hardvérových prostriedkov, ktoré zabezpečujú komunikáciu so systémom e-kasa prostredníctvom integračného rozhrania, ktoré zverejní Finančné riaditeľstvo SR na svojom webovom sídle. Podnikatelia sa k systému e-kasa celoplošne pripoja k 1. 7. 2019, pričom platí, že pripájať sa k systému bude možné od 1. 4. 2019 do 30. 6. 2019.

13. Zaručená elektronická fakturácia

Ministerstvo financií SR predložilo návrh nového zákona o zaručenej elektronickej fakturácii (LP/2019/19).

Od 1. mája 2019 sa má na Slovensku zaviesť nový spôsob prijímania a vydávania **zaručených elektronických faktúr**, s povinnosťou pre:

- rozpočtové a príspevkové organizácie, ktoré sú zapojené na štátny rozpočet (aj ich subdodávateľov),
- verejných obstarávateľov a obstarávateľov (aj ich subdodávateľov).

Ostatné subjekty môžu tento postup používať dobrovoľne.

Zaručenou elektronickou faktúrou sa rozumie dokument v elektronickej podobe, ktorý obsahuje náležitosti podľa tohto zákona, je vyhotovený v dátovej štruktúre a formáte elektronickeho dokumentu podľa tohto zákona a vydáva a prijíma sa prostredníctvom fakturačného systému. Fakturačný systém je informačný systém verejnej správy, ktorého správcom bude Ministerstvo financií Slovenskej republiky a zabezpečuje činnosti súvisiace so zaručenou elektronickou fakturáciou.

14. Oznamovanie kategórie práce 2

Dňa 1. 7. 2018 nadobudol účinnosť § 30 ods. 1 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z., ktorý ustanovuje zamestná-

vateľom povinnosť oznámiť každoročne do 15. januára v elektronickej podobe príslušnému orgánu verejného zdravotníctva údaje týkajúce sa zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do druhej kategórie k 31. decembru predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na to, že táto povinnosť sa uplatňuje prvýkrát, úrady verejného zdravotníctva budú uvedenú povinnosť považovať za splnenú, ak bude elektronické oznámenie odoslané najneskôr 30. 06. 2019.

Úrad verejného zdravotníctva SR pripravil formulár pre elektronické oznamovanie kategórie 2, ktorý zamestnávateľia vyplnia na internetovej stránke Úradu verejného zdravotníctva SR a zašlú iba na jednu e-mailovú adresu kategoria2@uvzs.sk. Po spracovaní zaslaného elektronického formuláru bude do elektronickej schránky zamestnávateľa zaslané potvrdenie o tom, že Úrad verejného zdravotníctva SR prijal oznámenie údajov týkajúcich sa zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórie 2. Registratúrny systém Úradu verejného zdravotníctva SR automaticky zabezpečí distribúciu údajov príslušným orgánom verejného zdravotníctva podľa uvedených miest výkonu práce (pracovísk).

15. Poistné na sociálne poistenie na rok 2019 zamestnanec / zamestnávateľ

Minimálny vymeriavací základ zamestnanca / zamestnávateľa nie je zákonom stanovený. Je stanovená len výška maximálneho vymeriavacieho základu a ten sa s platnosťou **od 1. 1. 2019 zvyšuje na sumu 6.678 €.**

ZAMESTNANEC - ROK 2019	Percentuálna sadzba	Maximálny vymeriavací základ	Výška maximálneho poistného
nemocenské poistenie	1,4 %	6.678,00 €	93,49 €
starobné poistenie	4 %	6.678,00 €	267,12 €
invalidné poistenie	3 %	6.678,00 €	200,34 €
poistenie v nezamestnanosti	1 %	6.678,00 €	66,78 €
SPOLU	9,40%		627,73 €

ZAMESTNÁVATEĽ - ROK 2019	Percentuálna sadzba	Maximálny vymeriavací základ	Výška maximálneho poistného
nemocenské poistenie	1,4 %	6.678,00 €	93,49 €
starobné poistenie	14 %	6.678,00 €	934,92 €
invalidné poistenie	3 %	6.678,00 €	200,34 €
poistenie v nezamestnanosti	1 %	6.678,00 €	66,78 €
garančné poistenie	0,25 %	6.678,00 €	16,69 €
úrazové poistenie *	0,8 % *	neobmedzený	neobmedzená
rezervný fond solidarity	4,75 %	6.678,00 €	317,20 €
SPOLU	25,20%		1.629,42 €

Od 1. 1. 2019 stúpne hranica príjmu, ktorú môžu dosiahnuť zamestnanci na odvodovú úľavu po splnení zákonných podmienok – tzv. „úľava pre dlhodobo nezamestnaného“ a „úľava pre nezamestnaného s trvalým pobytom v najmenej rozvinutom okrese“ – (zamestnanci definovaní v § 4 ods. 1 písm. d)) **na 639,18 €**. Hranica nového zvýšeného príjmu sa týka pracovných alebo štátnozamestnaneckých pomerov, ktoré vzniknú od 1. 1. do 31. 12. 2019.

16. Náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca a nemocenské dávky v roku 2019

V súlade s § 8 zákona č. 462/2003 Z. z. o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca v znení neskorších predpisov je **maximálny denný vymeriavací základ od 1. 1. 2019 v sume 62,7287 €**.

Maximálny denný vymeriavací základ pri nemocenských dávkach v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov je **od 1. 1. 2019 v sume 62,7288 €**.

17. Poistné na sociálne a zdravotné poistenie na rok 2019 pre SZČO

Splatnosťou od 1. 1. 2019 sú vymeriavacie základy SZČO v sociálnom poistení nasledovne:

Minimálny vymeriavací základ = 477 €

Maximálny vymeriavací základ = 6 678 €

SZČO - ROK 2019	Percentuálna sadzba	Minimálny vymeriavací základ	Výška minimálneho poistného	Maximálny vymeriavací základ	Výška maximálneho poistného
nemocenské poistenie	4,40%	477,00 €	20,98 €	6 678,00 €	293,83 €
starobné poistenie	18%	477,00 €	85,86 €	6 678,00 €	1 202,04 €
invalidné poistenie	6%	477,00 €	28,62 €	6 678,00 €	400,68 €
rezervný fond solidarity	4,75%	477,00 €	22,65 €	6 678,00 €	317,20 €
SPOLU	33,15%		158,11 €		2 213,75 €

SZČO a samoplatiteľ ROK 2019	Percentuálna sadzba	Minimálny vymeriavací základ	Výška minimálneho poistného	Maximálny vymeriavací základ	Výška maximálneho poistného
bez zdravotného postihnutia	14%	477,00 €	66,78 €	zrušený	neobmedzená
so zdravotným postihnutím	7%	477,00 €	33,39 €	zrušený	neobmedzená

Bc. Katarína Danažovičová

ENGLISH SUMMARY

On the last page we provide brief English summaries of all papers presented in the current issue of our quarterly journal.

EDITORIAL

The editorial note is prepared by Mr. Miroslav Krajčovič, member of the SAF board. He discusses 10th anniversary of EURO introduction in Slovakia, pros and cons of this process and some comparison to Czech Republic.

PROFESSIONAL AND THEORETICAL TOPICS

IS THE PEAK FOR TAX HEAVEN USE BY SLOVAK COMPANIES ALREADY REACHED?

Michal IŠTOK – Peter KRIŠTOFÍK

INVESTMENT SUPPORT FOR SLOVAK ENTERPRISES WITH NEW RULES

Milan FILA

BUSINESS ENVIRONMENT IN SLOVAKIA IN THE LIGHT OF GEM RESULTS

Marian HOLIENKA – Anna PILKOVÁ

ASSOCIATION PAGES

In the association pages SAF we offer:

- Planned activities of SAF in 2019
- Professional activities of SAF in 2018 (Želmíra Michelová)
- Selected changes in the legislation in 2019 (Katarína Danajovičová)

Vydavateľ a adresa redakcie

SLOVENSKÁ ASOCIÁCIA PODNIKOVÝCH FINANČNÍKOV

Drieňová 3, 821 01 Bratislava

Tel.: +421-2-4363 5667

Fax: +421-2-4363 5667

E-mail: kancelaria@asocfin.sk

Internetová stránka: www.asocfin.sk